

Vuosijulkaisu 2009

APUTASSU

*Mainiot ulkoilumahdollisuudet,
rauhallinen ympäristö ja
asiantunteva henkilökunta*

Maskun Neurologinen Kuntoutuskeskus on Suomen ainoa yksinomaan neurologisten sairauksien kuntoutukseen ja sopeutumisvalmennukseen perehtynyt yksikkö.

Kuntoutujan käytössä ovat monipuoliset fysio- ja toimintaterapiatilat, uima- ja terapia-allas sekä moniammatillisen henkilökunnan palvelut. Maskussa kaikki tilat ovat esteettömiä.

Voit tulla kuntoutukseen mistä päin Suomea tahansa – yhdessä aputassusi kanssa!

Maskun Neurologinen Kuntoutuskeskus

Kysy lisää juuri sinulle sopivista palveluistamme!

Puh. (02) 439 2111 tai s-posti seija.koski@ms-liitto.fi

Tervetuloa Maskuun!

► www.kuntoutuskeskus.fi

Kuva: Frans Raulo

Petri Ikola ja Tessa, Heidi Huttunen ja Kusti, Mika Hautamäki ja Blues, Henna-Liisa Kaihovirta ja Bona, Pirjo Talja ja Bruno, Raili Virtaranta ja Bumba.

APUTASSU
Vuosijulkaisu 2009

ISSN 1456-3584

Julkaisija

Avustajakoira – Assistenthund ry

Päätoimittaja

Soile Englund
 Kiskontie 17 A 8
 00280 Helsinki
 soile.englund@avustajakoira.fi
 puh: 050-528 1100

Sivunvalmistus ja painotyö

Painola - Kaarina

Kansi: Avustajakoira kouluttaja Leena Rajala
 ja avustajakoira Bona.
 Kuva: Åsa Österberg

Avustajakoira ry

Puh. 040 777 4655
www.avustajakoira.fi

Puheenjohtaja

Pekka Hätinen
 Hietapellontie 32 B, 00730 Helsinki
 sähköposti: pekka.hatinen@avustajakoira.fi

Hallitus:

Mikko Arola, vpj
 Hannu Rinne, sihteeri
 Ulla Ayler
 Mari Koivisto
 Reetta Mikkonen
 Frans Raulo
 sähköposti:
 etunimi.sukunimi@avustajakoira.fi

Kummikoira-asiat:

Aputassujen tukijaosto
 Eeva Anttinen
 puh. 09-505 2486, 0500 409 540

APUTASSU on Avustajakoira ry:n vuosijulkaisu. Sivuilla esiintyvät päähenkilöt edustavat nuorta ja tärkeää haaraa ikivanhassa koira-alan ammattikirjossa. Avustajakoira on koulutettu maassamme vuodesta 1994 lähtien. Aputassut työskentelevät käyttäjänsä palveluksessa kaikkialla missä niitä tarvitaan – ja tarvetta löytyy enemmän kuin osaamme kuvitella.

Sisällysluettelo

	sivu
Puheenjohtajan palsta	4
Avustajakoiran hakeminen	5
Sihteerin kynästä	6
Päätoimittajan mietteitä	7
Royal Canin tukemaan avustajakoira.....	8
Avustuksia ja lahjoituksia aputassuille	9
Kustin kanssa kaikkialla	10
Bruno & minä	12
Aputassutuotteet	13
Meidän tarina, Mika Hautamäki ja Blues.....	14
Kun tyttö koiran kohtasi... ..	15
Hipan erilainen koulutie	19
Aputassujen tukijaos vierailulla Avustajakoira koululla.....	21
Peruspalveluministeri Paula Risikko tapasi avustajakoira.....	23
Helsingin Seudun kennelpiiri tukee avustajakoira toimintaa	24
Avustajakoiraista saatiin kaivattua tutkimustietoa	26
Työkoira kollega – opaskoira	28
Tervehdys Englannista.....	30
Viisas ja valloittava Veli.....	32
Avustajakoira Kukan kohtalokas tarina	35
Runoja.....	36
Ninnun tsemppivuosi 2008.....	37
Lehtimäen kesätapahtuma 2008.....	38
Aputassun Ystävät Yhdessä.....	39
Avustajakoirat ja lainsäädäntö	41
Avustajakoira mallina robotille.....	45
Kohtaan avustajakoiran – miten toimin?	46
Lämpimät kiitokset	47
Aputassu-ristikko.....	50

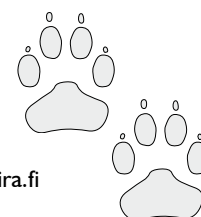
AVUSTAJAKOIRAKOULU:

Axxell, Brusaby
 Avustajakoira koulun
 Brusabyvägen 2
 25700 KEMIÖ.

Kouluttajat:

Leena Rajala
 Reetta Mikkonen
 Stina von Bondsdorff
 Elisa Forsman, kennel ja jalostus

leena.rajala@avustajakoira.fi
 reetta.mikkonen@avustajakoira.fi
 s.bondsdorff@avustajakoira.fi
 elisa.forsman@avustajakoira.fi

Kouluttajien puhelin: 044 739 7117

aputassut aina palveluksessa

Avustajakoira – Assistenthund ry

Tue koulutusta, tiedotusta, peesaritoimintaa, jäsen- ja kannatusmaksut, lahjoitukset

Kannatusjäsenmaksut:

yksityishenkilöt 20 € yritykset ja yhteisöt 50 €

OP 570081-2205153

Lahjoitukset kummikoirien hankkimiseksi

OP 570081-60938051/Kummikoira

Lisää maksutietoihin yhteystiedot niin saat uusimman Aputassulehden

Yhdistyksen toimialue on koko Suomi

Kotipaikka Lappeenranta

www.avustajakoira.fi

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Kuva: Åsa Österberg

Avustajakoirien rahoitus on viime vuodet pysytellyt suunnilleen samalla tasolla. Invalidiliitto pystyy RAY:ltä saamansa avustuksen kautta kustantamaan 4-5 koiraa vuodessa. Avustajakoirayhdistys on pystynyt paikkaamaan tarvetta 2-4 koiralla. Hakijoita tulee kuitenkin koko ajan lisää. Jonossa on kymmeniä koiran käyttäjiksi soveliaita ihmisiä.

Yhdistyksemme asiat pyörivät vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Olemme onnistuneet yksittäisten kontaktien ja säätiöiden kautta saamaan vuosittain lahjoituksia uusien koirien hankintaan. Meillä on Aputassujen tuki – jaosto, joka on paneutunut tähän asiaan. Varainkeruu on ollut myös yhdistyksen puheenjohtajan ja hallituksen tärkeitä painopistealueita. Meidän mahdollisuutemme rahoittajana ei voi kuitenkaan nykyisestä kovin paljon lisääntyä ilman, että alamme käyttämään ammattimaisia varainhankkijoita. Se kuitenkin maksaa, eikä lopputulos ole välttämättä parempi.

Avustajakoirayhdistys on koirien käyttäjien yhdistys. Me järjestämme tapaamisia, leirejä jne. Tiedotus tapahtuu netin, tiedotteiden ja Aputassu-lehden avulla. Tämä ns. varsinainen toiminta on yhdistyksen päätarkoitus. Nyt varsin suuri osa vapaaehtoisten energias- ta menee varojen keräämiseen uusille koirille. Tämä toiminta tulee varman-

kin aina olemaan osa yhdistyksemme toimintaa. Se ei saisi kuitenkaan olla päätyö. Siksi katse suuntautuu jälleen kerran valtiovallan suuntaan. Peruspalveluministeri Paula Risikko vastaa hallituksessa avustajakoiriin liittyvistä asioista. Hän tuntee asiamme melko hyvin. Minulla oli muissa yhteyksissä mahdollisuus tavata hänet. Avustajakoira Hippa oli mukana tapahtumassa. Koirista tuli tietenkin puhe ja ministeri totesi, että hän ei ole asiamme unohtanut. Hän vieraili myös pohjanmaalla kahden avustajakoiran käyttäjän kotona ja oli kovin mielissään onnistuneesta tapaamisesta. Syytä on siis jälleen toivoa, että avustajakoirien rahoitusasia saataisiin kuntoon. Eräs jäsenistämme oli hakenut vakuutusyhtiöltään korvausta avustajakoirasta ja sieltä viesti oli ollut positiivinen, mutta he eivät ota asiaan kanta ennen kuin Sosiaali - ja terveysministeriö on antanut asiaa koskevat ohjeet. Toivotavasti viimeinkin pääsisimme samalle viivalle opaskoirien kanssa.

Tänä vuonna on töissä eri puolilla maata 44 avustajakoira. Joukkomme on hiljalleen kasvanut. Avustajakoiran

ja käyttäjän yhteistyö tarkistetaan joka toinen vuosi taidontarkistuskokeessa. Kokeet on perinteisesti pidetty yhdistyksen kesäleirin yhteydessä Lehtimäellä. Aikataulu leirillä on muodostunut tiukaksi ja varsinkin tuomarit joutuvat tekemään pitkää päivää. Tämän vuoden aikana tulee harkittavaksi taidontarkistuskokeen jakaminen eri aikoihin ja eri paikkakunnille. Invalidiliitto vastaa kokeiden järjestämisestä, mutta ne on aina tehty hyvässä yhteistyössä Avustajakoirayhdistyksen kanssa. Tästä ja muistakin asioista yhdistyksen hallitus tiedottaa vuoden mittaan. Tapaamisiin yhdistyksen tilaisuuksissa vuoden aikana. Ottakaa yhteyttä, jos on kysyttävää tai uusia ideoita.

Pekka Hättinen

Avustajakoirat – Assistenthund ry
puheenjohtaja

Avustajakoiran hakeminen

Avustajakoira koulutetaan avustamaan liikuntavammaista henkilöä monissa päivittäisissä toimissa, joihin yleensä tarvitaan toisen henkilön apua tai teknisiä apuvälineitä. Koira voi avata raskaan oven, painaa katkaisijoita ja vetää pyörätuolia. Se nostaa, noutaa, siirtää ja kuljettaa tavaroita.

Avustajakoiraa voi hakea:

- toimintarajoitteinen, vammaisen henkilö
- kädet toimivat auttavasti
- on sopeutunut elämään vammansa kanssa
- hakija pystyy itsenäisesti huolehtimaan koirasta ja sen hyvinvoinnista

Avustajakoiraa haetaan Invalidiliitto ry:ltä. Ensin tulee toimittaa hakukaavake, jonka voi tilata Invalidiliitosta tai sen voi tulostaa sivulta

<http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/toiminta/kuntoutustoiminta/avustajakoirat/>

Vuoden lopussa joulukuussa kootaan kaikki uudet hakemukset ja hakijoille lähetetään kutsu haastattelutilaisuuteen tammikuussa. Jonossa olevat hakijat haastatellaan joka toinen vuosi, mutta heidän tulee toimittaa päivitetty hakemus Invalidiliittoon vuosittain. Helmikuun aikana hakijoille ilmoitetaan heidän tilanteestaan koiran suhteen. Koiria valmistuu vuosittain 5-7 kpl ja hakijoita on noin kolminkertainen määrä. Nykyisellä koiramäärällä normaali jonotusaika on 1-3 vuotta.

Hakijat jotka saavat kyseisenä vuonna koiran saavat kutsun kaksi viikkoa kestävälle luovutusjaksolle mikä pidetään toukokuussa. Sitä ennen kouluttajat vielä käyvät tulevan käyttäjän kotona ja tutustuvat ympäristöön, sillä vielä viimeisen kuukauden aikana on mahdollista opettaa koiralle jotain pieniä erityistaitoja, jotka ovat juuri kyseiselle hakijalle tarpeen.

Luovutusjakson jälkeen käyttäjä lähtee uuden avustajakoiransa kanssa kotiin. Käyttäjän lähistöltä pyritään etsimään niin kutsuttu peesari, eli tukihenkilö joka auttaa kaikissa koiran hoitoon ja koulutukseen liittyvissä asioissa vähintään ensimmäisen vuoden ajan.

Käyttäjä sitoutuu koiran ottaessaan ylläpitämään sen taidot. Pari testataan aina kahden vuoden välein kunnes koira täyttää 8 vuotta. Näillä taidontarkistuskokeilla halutaan tarkistaa avustajakoiran turvallisuus niin käyttäjälle, kuin ympäristölleen.

Lisätietoja:

Invalidiliitosta, Puh: 09-613191

<http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/toiminta/kuntoutustoiminta/avustajakoirat/>

Avustajakoira ry:stä saat tietoa käyttäjäkokemuksista

Puh: 040-777 4655

Kotisivu: www.avustajakoira.fi

Sihteerin kynästä

Olen taas pelipaikalla äkillisen ja pitkän sairaustapauksen jälkeen. Tapaus oli äkillinen ja vakava, mutta ei ollut vielä minun aikani lähteä tästä elämästä. Selviytymistäni ihmettelivät myös hoitavat lääkärit. Onnekseni paikalla oli erittäin pätevä ja kokenut lääkäri, jonka ”puukko” pelasti minut.

Se minusta ja sitten yhdistyksen asioihin. Sähköinen viestintä valtaa alaa kaikessa viestinnässä, siksi yhdistyksen siirtyy enenevässä määrin tiedottamisessaan sähköiseen viestintään. Sihteerin työ helpottuu ja voidaan pienimmätkin asiat saada nopeasti jäsenistön tietoon. Vain ne joilla ei ole sähköpostia, saavat edelleen jäsenkirjeen. (noin 10 henkilöä) Osoitteenmuutokset, koskee myös sähköpostia, **pitää aina tehdä sihteerille**, koska vain se takaa että tiedot pysyvät oikeina ja muutetaan välittömästi.

Koska sääntömuutokset eivät ole vielä tulleet, pidetään yhdistyksen vuosikokous Nokian Edenissä 14 – 15.02.2009. Kokous pidetään lauantaina 14pv. alkaen klo. 15.00. Kokoukseen osallistujilla on mahdollisuus yöpyä hotellissa, yhdistys maksaa yöpymisen.

Joissain yhdistyksen tapaamisissa on pieni omavastuuosuus kuten esimerkiksi viime pikkujouluissa. Muistatthän maksaa omavastuun ja mielellään ilman turhaa muistutuskierrosta, se on mukavampaa meille kaikille. Niin meille, jotka järjestämme tapahtumat vapaaehtoisella työpanoksella meidän kaikille osallistujille.

Sitten Viljon kuulumisia.

Sanotaan että ihminen on keräilijä luonteeltaan, mutta niin on aputassu Viljokin. Lenkillä ollessamme se tekee erinäisiä reissuja poistuen välillä näköpiiristä, kuitenkin se pitää koko ajan yhteyttä ja tulee vihellyksestä katsomaan mikä hätänä. Se tuo kaiken minkä se katsoo luontoon kuumattomaksi. Eniten se on tuonut olut- ja juomapulloja sekä purkkeja. Valikoimiin kuuluu myös hanskoja ja lakkeja sekä rahapussi joka sisälsi vähän yli 200€ rahaa. Omistaja selvisi rahapussissa olleiden korttien perusteella. Palkkiokin Viljolle

Hannu ja Viljo.

luvattiin, mutta se on varmaan ”vahingossa unohtunut”. Ettei valikoima olisi liian yksipuolinen, kesällä löytyi myös kaksi mankeloitua ja rullalle laitettua lakanaa ja tynnyliinaa, joten lakanoissa nukutaan.

Koitti uusivuosisikin, ja uuden vuoden aamulenkillä oli taas haisteltavaa ammutuissa raketin hylsyissä. Nuuskiminen tuotti taas tulosta, kaksi ampumatonta rakettia. Sitten tuli kesä, ja RMJ:n juhannusjuhlat Kirjurinluotoon. Viljoikin päätti siirtyä vaatelinjalle. Oli sunnuntaiaamu, ja tapansa mukaan Viljo häipyi puistossa olevaan metsäsaarekkeeseen. Pian herra ilmestyi jokin valkoinen vaate suussaan, se oli naisten toppi. Viljo teki vielä kaksi reissua oletettavasti samaan paikkaan, ensin tuli rintaliivit ja sitten pikkuhousut. Enää en uskaltanut päästää Viljoa vapaaksi, tiedä mitä sieltä olisi seuraavaksi tulla tupsahtanut.

Koskaan en ole opettanut sitä hakemaan tai tuomaan luonnosta mitään, se vaan on tehnyt sen omasta halustaan, tehden näin oman osuutensa luonnon siistimiseen.

Jokaisen meidän on tehtävä jotain leipämme eteen, joten Viljo tekee sen omalla tavallaan keräämällä rahanarvoista palautus tavaraa ja tienaa näin omat ruokansa.

Hyvää alkanutta vuotta 2009 toivovat **Hannu ja Viljo**

Viljo ja tyttöystävä.

Viljo harrastuspuuhissa.

Päätoimittajan mietteitä

Viime kevään jäsentiedotteessa kerrottiin, että Aputassu etsii uutta päätoimittajaa. Mielessä hypähti mukavasti, kun luin asiasta eikä tarvinnut kovin kauaa miettiä, kun jo soitin Avustajakoirayhdistyksen sihteeri Hannu Rinteelle ja kyselin mitä kaikkea päätoimittajan tehtäviin kuuluu. Olen vuosien varrella kirjoittanut jonkin verran lehtiin ja tiedottanut ja Kynnyslehden toimitusneuvostossa olen ollut monta vuotta. Mutta että ihan päätoimittajaksi! Keskustellessamme Hannun kanssa selvisi, että lehden taitto tehdään painotalo Painolassa, taittohommat kun eivät ole minulle tuttuja, mutta kuvankäsittely, kirjoittaminen ja materiaalin kokoaminen sujuu.

Siispa uskaltauduin laittamaan hallitukselle hakemuksen ja viestin missä kerroin, että olisin kiinnostunut tekemään Aputassua. Ja niin sitten Lehtimäellä viime kesänä sain tietää että hallitus oli sitä mieltä, että minä sopisin Aputassun tulevaisuudeksi päätoimittajaksi.

Olen nyt koonnut ensimmäisen lehteni ja mieli on hyvä urakan jälkeen. Kiitos teille kaikille, jotka osallistuitte lehden tekoon, niin juttuja kirjoittamalla ja kuvia ja mainoksia lähettämällä. Aikaa lehden tekemiseen ei ollut niin paljon kuin tavallisesti, minähän aloitin vasta syksyllä ja kunnianhimoinen tavoite oli saada lehti valmiiksi vuosikokoukseen helmikuun puoleen väliin, se ei sentään vielä onnistunut. Jatkossa aikaa tulee olemaan enemmän, sillä uuden hyväksytyt sääntömuutoksen mukaan vuosikokous on jatkossa pidettävä huhtikuun loppuun mennessä. Aputassun tekemisessä kaikki oli uutta niin että aikaa meni varmaan enemmän kuin tulevien numeroiden kanssa. Ja oma sairastumiseni vuoden alussa hidasti lehden tekoa, samoin vielä Painolan loma-ajat. Mutta tässä lehti nyt vihdoin on.

Toivon että lehdestä on iloa lukijoille ja että sisältö kiinnostaa teitä. Tämä oli ensimmäinen Aputassuni, lehden teko oli myös harjoittelua, kun ajan itseäni sisään lehden tekoon ja moni asia tulee opittua tietysti myös kantapään kautta. Varmaan parannuksiakin tarvitaan.

Niinpä laittakaa vinkkiä jos haluaisitte muutoksia lehden visuaaliseen ilmeeseen ja myös millaisia juttuja olisi mukava lukea seuraavasta Aputassusta ensi vuonna. Ja kaikki jutut ja kuvat ja ilmoitukset ovat aina tervetulleita milloin vain vuoden mittaan.

Aputassulehtihän ilmestyy vain kerran vuodessa ja niinpä yhdistyksen kotisivuille on tarkoitus saada mahdollisimman paljon ajankohtaista tietoa. Sivuille on tulossa myös nettipainike, jonka avulla lahjoitusten tekeminen aputassuille on entistä helpompaa.

Lehden teossa olen saanut paljon apua Rinteen Hannulta, yhdistyksen sihteeriltä ja Janette Lindroos, edellinen päätoimittaja, on kärsivällisesti vastannut viesteihini ja ky-

symyksiini, kiitos heille! Samoin kotijoukot ovat tukeneet minua ja työtoverini Kynnykseltä on jaksanut auttaa erilaisten teknisten ja muidenkin ongelmien kanssa joita tielleni on tupsahtanut, suurkiitokset heillekin. Ja Åsa Österberg Kemiön Avustajakoirakoululta on ollut aivan ihana, hän on lähettänyt minulle paljon kuvia opiskelevista koirista. Moni kuva on tässä lehdessä ja kuvista on varmasti iloa vielä monessa uudessa Aputassun numerossa.

Lämmin kiitos vielä kaikille lehteen kirjoittaneille, niin meidän omalle aputassuväelle kuin yhteistyötahoillemme, jotka suhtautuivat innostuneesti ja positiivisesti juttupyntöihini. Ja rinnalla tässä lehdenteossa on kulkenut oma ihana Ansa-putassuni.

Oikein mukavaa vuotta 2009 kaikille,
Soile Englund ja Ansa

Royal Canin tukemaan avustajakoiria!

Ahti ja Kusti
Kuva: Åsa Österberg

Syksyllä tipahti postiluukusta Avustajakoira yhdistyksen kirjekuori sisältäen kaksi kirjettä; sihteerin kirje ja kirje Royal Caninilta. Royal Caninin kirjeen oli allekirjoittanut toimitusjohtaja Jari Pajula. Ja kirjeen sisältö oli, että avustajakoirat saavat 25.8.2008 lähtien 40%:n alennuksen Royal Caninin ruuista.

Kirje oli todella tervetullut meille koiran käyttäjille, hienoa että Royal Canin tukee näin avustajakoira toimintaa.

Toimitusjohtaja Jari Pajula kertoo tutustuneensa avustajakoira toimintaan Kemiön Avustajakoira koulun kautta. Aloite yhteistyöhön tuli koulun kouluttajilta Leena Rajalalta ja Reetta Mikkoselta. Royal Caninilla oltiin kyllä tietoisia Avustajakoira koulusta ja siellä tehtävästä työstä. Koulun yhteydessähän on oma eläinlääkärin ja Royal Caninin edustajat käyvät siellä usein ja he olivat tuoneet tietoa aputassuista Royal Caninin toimistolle asti.

Tietoa avustajakoirista ja niiden olemassa olosta on tullut Royal Caninille myös Eläinlääkäriasema Mevetin, erityisesti eläinlääkäri Lotta Axelssonin sekä Invaliidiliiton Anu Purolan kautta. Myös Raha-automaattiyhdistys avustajakoirien rahoittajana on tuttu taho.

Yhteistyö Avustajakoira koulun ja Royal Caninin kesken sujuu hyvin ja koulun koirat ovatkin jo kauan aikaa syöneet Royal Caninin ruokaa pennusta asti. Avustajakoirat kouluttajineen ovat puolestaan tuoneet esiin osaamistaan mm. Royal Caninin standeilla erilaisilla messuilla.

Viime kesänä Avustajakoira yhdistyksen puheenjohtaja Pekka Hätinen ja sihteeri Hannu Rinne kävivät tapaamassa Jari Pajulaa ja kertoivat avustajakoira toiminnan tämänhetkisestä tilanteesta. Royal Caninillakin oli uutta tietoa se, että yhteiskunta ei kustanna avustajakoirien kuluja samalla tavoin kuin näkövammaisten opaskoiron kulut, mm. ruoka, kustannetaan.

Antoisan tapaamisen lopputuloksena oli sopimus että vuoden 2009 loppuun saakka avustajakoirat saavat 40 %:n alennuksen Royal Caninin ruuista lemmikkitarvikeliikkeistä joiden tuotevalikoimiin Royal Canin kuuluu, ei kuitenkaan Stockmanneilta. Sopimus on uusittavissa, jos molemmat osapuolet niin tahtovat.

Kävin miellyttävän keskustelun Jari Pajulan kanssa ja hän kertoi edelleen, että heille tuli todellakin täytenä yllätyksenä tieto, että avustajakoirat ja opaskoirat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa käyttäjän kulujen suhteen vaikka molemmat ovat arvokasta työtä tekeviä työkoiria.

Royal Caninin taholta tahdotaan tukea ja kunnioittaa avustajakoirien koulutusta ja myös koirien käyttäjiä antamalla tämä alennus koiran ruuasta. Royal Canin haluaa tarjota parasta mahdollista ruokaa avustajakoirille pennusta eläkeikään asti.

Ja sitähan kuluu, ruoka kun aina maistuu aputassuille.

Sen tietää myös Jari Pajula, sillä epäilenpä, että yhtenä taustavaikuttajana saamallamme alennukselle on Ahti. Keskustellessamme Jarin kanssa kävi ilmi, että myös hänellä on labradorinnoutaja, 3,5 vuotias ja nimeltään Ahti. Ja että Ahti on kotoisin Kemiöstä. Laskin päässäni 2+2 ja kysyin yllättyneenä kuuluuko Ahti a-pentueeseen. Ja kuuluuhan Ahti. Minun Ansani on samaa a-pentuetta ja luulin tuntevani a-pentueen koirat, mutta Ahti oli täysi yllätys. Oli hauskaa löytää ”salainen broidi”. Ahti on ainoa a-pentueesta joka ei lähtenyt töihin ja Jari Pajulalla oli mahdollisuus ostaa se. Ahdilla on nyt koti Jarin luona seuranaan seitsemän kissaa ja yhteiselo sujuu kuulemma oikein hyvin.

Lopuksi päätimme, että yritämme jossain vaiheessa järjestää sukukokouksen ja koota a-pentueen ja emo Ninnun yhteiseen tapaamiseen johon kaikki muutkin aputassut ovat tietysti tervetulleita. Sitä suunnitellessa popsitaan Royal Caninin herkkuja!

Teksti Soile Englund

AVUSTUKSIA JA LAHJOITUKSIA APUTASSUILLE

Avustajakoirayhdistys on saanut avustuksia mm.: Ystävät Yhdessä yhdistykseltä ja Pääkaupunkiseudun sveitsinpaimenkoirat yhdistykseltä. Pääkaupunkiseudun sveitsinpaimenkoirat on Suomen sveitsinpaimenkoirat ry:n alajaosto, jonka toiminta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja lähikuntiin. Ystävät Yhdessä toiminnasta on toisaalla lehdessä Uma Aaltosen artikkeli. Helsingin Seudun Kennelpiiri on aloittanut hyväntekeväisyysyhteistyön Avustajakoira ry:n kanssa 1.1.2009, myös tästä yhteistyöstä on juttu lehdessä. Jutun on kirjoittanut kennelpiirin tiedottaja Liisa Soininen. Tulevaisuudessa on siis tiedossa paljon lupaavaa yhteistyötä. Sohlbergin säätiö myönsi Avustajakoirayhdistykselle apurahan, joka mahdollistaa kahden koiran koulutuksen rahoittamisen. Avustajakoirayhdistys on saanut myös

lahjoituskoiria. Starckjohann säätiö on lahjoittanut yhdistykselle jo useana vuotena yhden koiran, kiitokset siitä heille. Päätoimittajankin oma aputassu on nimeltään Ansa Starckjohann.

Yksi koira tulee yksityiseltä lahjoittajalta. Yksityisen lahjoituksen taustalla on lahjoittajan oma pitkäaikainen koiraharrastus pääasiassa palveluskoirapuolelta. Hän on kouluttanut koiria ja toiminut aktiivisesti koiraharrastuksen parissa vuosien mittaan. Kontakti lähipiirissä olevaan avustajakoiraan toi esiin sen arvokkaan työn mitä avustajakoirat tekevät eri tavoin toimintarajoitteisten ihmisten apuna. Tämä johti lahjoitukseen yhdistyksellemme. Sydämellinen kiitos lahjoittajalle, joka haluaa pysyä tuntemattomana.

Sydämellinen kiitos myös kaikille muille lahjoittajille. Kaikki lahjoitukset tulevat todella tarpeeseen, avustajakoirien tarve

kun on paljon suurempi kuin mihin on olemassa rahoitus.

Suuren kiitoksen ansaitsee myös Eino "Eikka" Tarakkamäki, hän kerää yhdistykselle varoja vuosittain. Eikan työ antaa Avustajakoirayhdistykselle mahdollisuuden osallistua avustajakoirien koulutuskustannuksiin ja kaikki koirien käyttäjät ja tukijoukot varmaan muistavat iloiset arpajaiset Lehtimäen kesäleirillä, siellä kun jokainen arpa voittaa ja palkinnot ovat runsaat. Lehden loppusivuilta löytyy lista tahoista jotka ovat tehneet lahjoituksia Eikan kautta.

Kummikoirajaoston vierailusta Kemiön Avustajakoirakoululla on myös juttu lehdessä.

**Teksti Soile Englund
Kuvat Åsa Österberg**

KUSTIN KANSSA KAIKKIALLA!

Toukokuussa Kusti muutti meille Turkuun. Alkukankeuden jälkeä arki on alkanut sujua hienosti. Kustia on helppo kuvailla: Se on reipas, iloinen ja äärimmäisen rohkea, työn tekoa rakastava poika. Se tuo apua arkeen, iloa iltoihin ja turvaa matkoihin maailmalla. Kustin avulla sain myös takaisin sen palan itsenäistä elämää, jonka hetkeksi hukkasin.

Arkisia askareita...

Vapaa-aikana Kusti harrastaa uimista ja ympäröiden juoksemista noutajamaiseen tyyliin - kantamukset suussa.

Komistus valmiina kesähäihin

Syksyllä Kusti kävi ”rantavahdin” hommissa espanjan auringon alla.

Seikkailut jatkuvat, nähdään nurkilla!
Heidi & Kusti

**B
R
U
N
O
&
M
I
N
Ä**

Kaikki alkoi vuoden 2007 lokakuussa, kun olin käymässä Käpylän kuntoutumiskeskuksessa poliklinikalla. Kävin samalla moikkaamassa Paula jumpparia. Paula oli jo vuosia puhunut minulle avustajakoira-järjestelmästä ja siitä kuinka monessa asiassa koira voisi minua avustaa. Paula suorastaan tunki mukaani avustajakoira hakulomakkeet. Siinä vaiheessa ajattelin kuitenkin, että eihän minun sitä lomaketta tarvitse lähettää.. Asiaanhan tuli suhtautua vakavasti ja minähän en tiennyt yhtään mitään koirista... en siis todellakaan mitään. Eräänä marraskuun iltana sain kuitenkin täytettyä hakupaperit avustajani avustuksella ja vieläkin ajattelin, että eihän minun sitä tarvitse lähettää. Avustajani Hanna sanoi minulle kuitenkin tomerasti, että nyt tämä lomake menee postiin. Joulukuussa tuli kutsu haastatteluun. Samoihin aikoihin tuli myös televisiosta ohjelma Ansa avustajakoirasta. Oli suorastaan vapauttavaa, kun ohjelman katsottuani tajusin, että kyse ei olekaan siitä että minun tulisi hallita kaikki koirarodut ja niiden tavat ja tottumukset. Tammikuussa oli haastattelut Helsingissä. Hieman jännitti, mutta turhaan. En kuitenkaan uskonut, että saisin koiran eka yrityksellä. Ehkä seuraavana vuonna. Kuitenkin tietoa odoteltiin kovasti. Ja lopultahan se tuli. Minä sain koiran.

Huhtikuussa, eräänä perjantaina, kouluttaja Leena soitti, että täällä olisi Bruno, joka haluaisi tulla käymään ennen luovutusjaksoa. Siitä lähti liikkeelle vilkas kevät. Luovutusjakso Lahdessa 5.5-16.5. Täyttä asiaa koirista. Erilaisia käytännön harjoituksia sisällä ja ulkona. Päivät olivat pitkiä ja rankkoja.. Paljon muistettavaa... miten kaiken muistaisi...!
Luovutettavia koiria oli Lahdessa kuusi . Meillä oli tosi kiva porukka ja ryhmänhenki oli hyvä. Kaikki tukivat ja kannustivat toisiaan. Henna-

Liisa & Bona, Mika & Blues, Heidi & Kusti, Petri & Tessa, Raili & Bumba, minä & Bruno. Toinen viikko meni nopeasti ja oli kotiinlähden aika. Iski huoli siitä miten pärjäisimme kotona. Haikeus ja ikävä uusia tuttavuuksia.

Kouluttajat Leena ja Reetta kävivät katsomassa meitä kotona muutama viikko luovutusjakson jälkeen. Se tuntui turvalliselta.

Kotona asiat ovat alkaneet sujua pikkuhiljaa. Luovutusjaksolla saatua perustietoa on sovellettu kotioloihin.

Pienempiä ja suurempia seikkailuja ovat aiheuttaneet ympäristöä terrorisoivat puput, sorsa- ja varislinnut. Tärkeä merkitys on ollut sillä, että minulle löytyi peesari Miisa, jolta on voinut kysyä mieltä askarruttavista asioista ja joka on vienyt Brunon lenkille, jos itse ei ole jaksanut tai kyennyt.

Bruno on vienyt minut ulos ihmisten ilmoille ja takaisin luontoon ja lenkkipoluille, joita ensimmäisessä elämässäni rakastin. Meistä on kasvanut lyhyessä ajassa tiivis tiimi. En voisi kuvitella tällä hetkellä elämäni ilman Brunoa, joka nostelee minulle mm. tippuneet tavarat, laittaa pyykkiä koneeseen ja aiheuttaa sydämen tykytystä kauppareissuilla hyppimällä kassan liukuhihnalle ja olemalla vain olemassa. Yksi avustajistani totesikin minulle kyseisen kauppareisun jälkeen, että ” Et voi väittää, etteikö Bruno ole tuonut iloa ja vauhtia elämääsi ”.

Teksti: Pirjo Talja

Taksi
Jorma Lamminen
puh. 0400 123 440
PORI

Aputassutuotteet

Hanki laadukkaita aputassu-tuotteita ja tue samalla avustajakoira-toimintaa.

Vetoketjuhuppari 25 e

Koot: XS – XXL
Värit: tummansininen, viininpunainen

Tue avustajakoirien täydennys-koulutusta

Voit tukea avustajakoira-toimintaa ostamalla Aputassu-tuotteita. Varat kohdistetaan avustajakoirien koulutustilaisuuksiin, joiden tarkoitus on taata työssä olevien avustajakoirien taitojen säilyminen.

Kaikissa Aputassu-tuotteissa on Aputassu-logo, joka kuvaa avustajakoiran auttavia tassuja. Tuotteet ovat Fruit of the Loom® -mallistosta

Tilaukset:

Tarja Haltsonen
Avustajakoira ry
tarja.haltsonen@avustajakoira.fi
040 5213 725.

Tuotteet toimitetaan postiennakolla ja hintaan lisätään postituskulut.

Aputassu-tuotteita

College, pystykaulus, lyhyt vetoketju 25 e

Koot: S – XXL
Väri: musta

Naisten tyköistuva vetoketjucollege 25 e

Koot: XS – XL
Värit: musta, punainen

Naisten muotoonleikattu microfleece 25 e

Koot: XS – XL
Väri: vaalea violetti

T-paita 12 e

Koot: S – XXL
Värit: musta, viininpunainen, khaki

T-paita, naisten tyköistuva 12 e

Koot: XS – XL
Värit: musta, punainen, valkoinen

Lippis 10 e

Säädettävä koko
Väri: musta

Meidän tarina

Mika Hautamäki ja Blues

Olen kasvanut Alahärmässä ja asunut siellä vammautumiseeni saakka, eli reilut 18 vuotta. Harrastin säännöllisesti liikuntaa kuten uintia, lenkkeilyä ja salilla käyntiä. Ehdin opiskella ammattikoulussa kaksi vuotta, joka keskeytyi vammauduttuani. Ennen vammautumistani vietin aktiivista nuoren miehen elämää, joka sisälsi kavereiden kanssa olemista ja liikkumista muiden nuorten joukossa.

Elokuu 2006 toi mukanaan suuren muutoksen elämääni. Olin kavereiden kanssa uimassa ja sukelsin kohtalokkain seurauksin, halvaannuin.

Selkärankani vioittui pysyvästi. Tästä alkoi täysin erilainen ja vieras elämän vaihe, joka sisälsi hyvin paljon sopeutumista ja opettelemista uuden tilanteen edessä. Muutos ei ollut helppo hyväksyä ja vaati kokonaan uudenlaisen asennoitumisen tilanteeseen kuin tilanteeseen.

Monen asian huomasi menettäneensä ja oli vaikea sopeutua siihen mitä oli tarjolla. Kuitenkin vaihe vaiheelta elämä antoi uusia mahdollisuuksia. Akuutin hoidon sain Seinäjoen keskussairaalas- sa, ensin parin kuukauden jakso teho- osastolla ja myöhemmin 7 kuukauden jakso neurologisella osastolla, tämän jälkeen pääsin Käpylän kuntoutusjak- solle 4 kuukaudeksi, sieltä edelleen Jyväskylään Invalidiliiton palvelutaloon asumiskokeiluun 5 kuukaudeksi, eli pitkä laitosjakso alkoi tuon kohtalok- kaan uinnin seurauksena.

Moni asia oli laitettu vireille Käpylän kuntoutusjakson aikana, mm. asuntoon liittyvät asiat ja taloudelliset sekä kun- toutukseen liittyvät asiat. Täällä sain myös kipinän avustajakoiran hankkimise- en ja sain tehdä tuttavuutta avustaja- koiraan. Fysioterapeutti Paula opasti ja kannusti minua koiran hankkimiseen liittyvissä asioissa, hänen kauttaan sain myös tietoa mistä ja mitä kautta on mahdollisuus hakea koira. Täällä täy- tin myös hakupaperit.

Koiran haku eteni haastatteluvaihee- seen. Haastattelu tapahtui Tampereella ja hakijoita oli useita. Haastattelu jännit- ti ja mietin omia mahdollisuuksiani saa- da koira. Ajatus myös omasta koirasta toi haasteita, pystyisinkö huolehtimaan koirasta, kuinka koira sopeutuisi niihin tilanteisiin joihin koira tarvitsisin ja kuinka järjestän koiran hoitamisen jos itse joutuisin esimerkiksi sairaalaan. Eli koiran hankkiminen sai aikaan monia pohdintoja mutta en aikonut missään vaiheessa luopua ajatuksesta että halu- an koiran itselleni.

Myönteinen päätös koiran saamisesta oli positiivinen yllätys. Odotin koiran

luovutusleiriä innoissani ja Lahdessa usea koira sai uuden omistajan. Leiri oli hyvin tärkeä koska siellä opetettiin hyödyntämään koirien oppimat tavat oikein. Leirillä sai myös hyviä neuvo- ja kouluttajilta kuinka toimia erilais- sa tilanteissa oikein ja kuinka koiran saa toimimaan haluamallaan tavalla ym.

Alku Blues koiran kanssa oli toisinaan myös haasteellista, kuitenkin Bluesin sopeutuminen ympäristöön sujui mel- ko mutkattomasti. Aluksi Bluesin oli vaikea ymmärtää minun "kieltäni" ja Blues oli herkkä ulkoa tuleville hou- kutteille kuten toiset koirat tai muut eläimet.

Mutta yhteiset leikit ja tutustuminen auttoivat meitä kumpaakin ymmärtä- mään toisiamme aina vain paremmin ja paremmin. Nykyään liikun Bluesin kanssa joka paikassa ja Blues on täysin sopeutunut uuteen kotiinsa ja liikkuu vaivattomasti mukanani menen minne tahansa.

Kun olen yksin se nostaa tavaroita sylii- ni ja sammuttaa/sytyttää valoja sekä on minulle hyvä seuralainen.

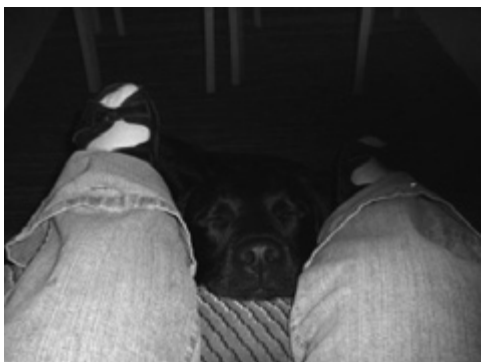
Bluesin ansiosta liikun paljon enemmän kuin vähän aikaa sitten. Käyn nykyään myös koulussa minne otan Bluesin mu- kaan, siellä Blues herättää paljon kiin- nostusta muissa oppilaissa ja tuo minut helpommin lähestyttäväksi muille eli madaltaa sosiaalista kanssakäymistä muiden kanssa. Blues on ehdottomasti helpottanut sopeutumistani vammaani ja nostanut itseluottamustani, jonka osittain menetin vammauduttuani.

Kun tyttö koiran kohtasi...

Vuosi vaihtuu, ja pian on vuosi kulunut siitäkin, kun sain tietää saavani avustajakoiran. Haastattelu oli tammikuussa, ja sitä seuranneet kuukaudet tuntuivat äisyyksien pituisilta, osin kai siitä syystä, että avustajakoirat pyörivät mielessä mitä ikinä teinkin. Lopulta huhtikuu kuitenkin tuli ja toi tullessaan lähes uskottomalta kuulostavan uutisen: minusta tulisi "vastavalmistuneen" avustajakoira Bonan käyttäjä! Vaikka yhteistyömme sujui alusta alkaen (tai ainakin ensimmäisen iltaruuan jälkeen) saumattomasti, ei vielä ole eteen tullut yhtäkään päivää, jona emme olisi oppineet jotain uutta. Paljon on sattunut ja tapahtunut myös ihan tavallisen koiranelämän ja lukiolaisopiskelijan arjen merkeissä. Tässä joitain tekemisiämme kuluneen vuoden ajalta...

Bonan ensivierailu luonamme ei tietenkään tapahtunut ilman kykyjenesittelyä.

Ensimmäinen ilta luovutusjaksolla, eli luovarilla. Vähän poikaa pelotti olla erossa Leena-kouluttajasta ja muista tutuista ihmisistä, kun vielä joutui outoon asuntoon kokonaiseksi yöksi lähes tuntemattoman tytönkin kanssa... Varmin tapa pitää katsekontaktia uuteen tuttavuuteen oli tietysti pitää päätä nojatuolin reunalla.

Viimeisenä iltana luovarilla koko poppoolle oli katettu todellinen juhlaillallinen päärakennukseen. Terveiset meidän molempien puolesta kaikille, jotka olivat mukana!

Ja tässä koko ryhmämme koirineen poseeraa jo hyvin sujuvan sivu-käskynturvin. Ja tietysti me sankarit ihan keskellä.

Kotiinpaluu luovarilta tapahtui hieman ahtaissa merkeissä, mutta ammatinsa osaava aputassu osaa tietenkin rentoutua myös tällaisessa tilanteessa...

...onneksi emäntä lopulta kuitenkin tuli järkiinsä ja kutsui avustajansa penkille!

Ja sitten tassu paketissa... Näyttää pahemmalta kuin mitä on, sillä oikeasti anturas- sa on vain pieni haava metsässä juoksentelun jäljiltä –emännän helpotukseksi.

Päätimme Bonan kanssa ottaa taidontarkastuskokeen jo ensimmäisenä vuonna haasteena vastaan. Tässä näette onnistuneen koiran ohituksen.

Ja koe jatkui kyläkauppa Tuurin sisällä – ja sujui mainiosti.

Ensi kohtaaminen perheemme kissojen kanssa tapahtui hieman epävarmoissa merkeissä. Talon vanhat ruhtinaat kun vierastivat uutta tulokasta...Mainittava on kuitenkin, ettei edes kahden lajin välinen kuonojen haistelu enää nykyisin tuota tuskaa.

Kokeen jälkeen oli aikaa shoppailla- kin. Bona sai kunnian poseerata oikean formulan edessä.

Ja sitten koitti se päivä, kun emännän luokka päätti lähteä luokkaretkelle eläintarhaan. Bona tietysti oli ihan innoissaan uusista maisemista ja otuksista, ja jo ensimmäisten joukossa pääsi aputassu tutustumaan isoon kissaan, lumileopardiin, läheltä...

... kuten myös joutsenet...

...ja hirvikin. Emäntä alkoi epäillä, että mustassa aputassussa oli jotain outoa vetovoimaa, kun kaikki eläimet niin läheltä halusivat tulla tervehtimään...

...todella läheltä! Yhtä leppeältä vaikutti kuin kotimirrimme, emäntää vain tuo iso koko hämäsi

Myös villisika halusi tervehtiä lähietäisyydeltä...

Joulukuussa aputassuille pidettiin ihka omat pikkujoulut. Bonakin on koko vuoden ollut kiltisti, kun sai pukilta ison mehukkaan luun. Hyvä Bona!

Pikkujouluissa otimme myös sisaruskuvan kaikista paikalla olevista. Kuvaan pääsi myös Bonan nelikuinen täyssisko, joka osoitti jo osaavansa kunnan aputassun taitoja.

Pikkusisko pääsi myös emännän syliin. Bonaa vain ihmetyttää, miksei itse päässyt...

Ja sitten kotona oikeaa joulua viettämässä. Ilmeisesti myös emäntä on osannut kiltisti käyttäytyä, kun Bonatonttu jakoi hänellekin lahjoja...

...mutta onneksi lahjoja jaeltiin myös toisin päin!

Röykkiö tuli luita ja muuta hyvää. Voi kun saisi jo avata...

*Näiden kuvien myötä haluamme toivottaa kaikille hyvää uutta vuotta 2009!
Terveisin Henna-Liisa & Bonaparte
Hyvää uutta vuotta 2009 teillekin!*

Hipan erilainen koulutie

Pekka Hätinen

Avustajakoirat koulutetaan nykyisin Axxell ammattikorkeakoulun Brusabyn toimipisteessä Kemiössä. Koulu hankkii pentueita, joista lähdetään kouluttamaan avustajakoiria. Nykyisin lähes kaikki avustajakoirat ovat labradorinnoutajia. Yhden vuoden ikäisinä pennuille tehdään perusteellinen lääkärintarkastus ja luonnetesti. Noin kahden vuoden iässä Invalidiliitto ja Avustajakoira yhdistys ostavat koirat koululta, kun ne ovat läpäisseet käyttöönottestin ja lääkärintarkastuksen. Invalidiliitto valitsee koirien saajat hakemusten ja haastattelujen perusteella. Koirat luovutetaan käyttäjille kahden viikon luovutusjakson aikana, jolloin koira ja uusi käyttäjä opettelevat yhteistä elämää koirien kouluttajien opastamana. Nämä koirat ovat Invalidiliiton omistuksessa ja koiran käyttäjän hallinnassa koko koiran eliniän ajan.

Koira on myös mahdollista kouluttaa itse. Koiran on silloin läpäistävä eri ikävaiheissa kaikki samat toiminnalliset testit ja lääkärintarkastukset, kuten Invalidiliitonkin omistamat koirat. Koiran kouluttaja vastaa itse kaikista kustannuksista. Mikäli harkitsee koiran kouluttamista itse, on syytä ottaa ennen projektin aloittamista yhteyttä Invalidiliiton avustajakoira-asiantuntijaan. Näin saa tarkat ohjeet miten toimitaan ja mitkä testit ja lääkärintarkastukset on tehtävä. Koiran luonnetesti tehdään noin yhden vuoden iässä ja se on hyvän terveyden lisäksi oleellinen asia avustajakoiran kouluttamisessa.

Minun nykyinen avustajakoirani on ruskea labradoripoika Hippa, oikealta nimeltään Arhippa. Hippa kuuluu avustajakoira koululla vuonna 2005 syntyneeseen A-pentueeseen. Kaikkien koirien nimet alkavat A-kirjaimella. Pentuja oli kahdeksan, joita nykyisin kaikki yhtä lukuun ottamatta ovat avustajakoiran vaativassa virassa.

Tutustuimme Hippaan jo aivan pikku pentuna. Koulu oli kiinni kesällä ja Hippa päätyi meille kotiin kesäkoiraksi jo muutaman kuukauden ikäisenä. Se oli meillä kesän vanhan avustajakoiran Artun seurana ja sitten taas syyslomalla, jouluna ja pääsiäisenä.

Pennuille tehtiin luonnetestit noin yhden vuoden iässä. Hippa oli ainoa pentueesta, joka ei läpäissyt testiä. Tarkkaa syytä en

tiedä, mutta ilmeisesti se reagoi äkkinäisiin tilanteisiin liian voimakkaasti. Koska me olimme vaimoni Paulan kanssa Hippaa huoltaneet jo pentuaikana, silloin meillä oli etuosto-oikeus pentuun ja näin Hippa päätyi meidän perheeseemme toiseksi koiraksi.

Meidän ja kouluttajienkin mielestä Hippa oli mainio koira. Se oli testitilanteessa reagoinut väärin, mutta potentiaalia oli. Päätimme itse yrittää Hipan kouluttamista avustajakoiraksi. Korvaamatonta ja kärsivällistä asiantuntija-apua saimme avustajakoira kouluttaja Leena Rajalalta koko projektin ajan.

Hippan on innokas ja oppivainen koira. Temput eli nostamiset, avaamiset, noutamiset, ne olivat melko helppoja opettaa. Minulta ei naksun käyttö oikein onnistu, mutta melko vähilläkin toistoilla hommat hoituivat.

Menin Hipan kanssa keväällä 2008 uuteen katsastuskokeeseen. Se meni läpi kaikilta osin oikein hyvin. Se osa oli nyt suoritettu. Seuraavana oli vuorossa koiran ja käyttäjän yhteistyön tarkistaminen. Ensimmäinen osio oli kulku koira vapaana isossa os-

toskeskuksessa. Toinen osa oli luonnossa, jossa koiran piti seurata ja tulla kutsusta luo jne. Testi ei mennyt läpi. Puutteena oli koiran hallinta. Minulla ei niin sanotusti ollut koira hanskassa koko ajan.

No, ei muuta kuin harjoittelemaan lisää. Kesä oli tulossa ja pääsimme yhdessä enemmän ulkoilemaan ja liikkumaan. Seuraava testi oli yhdistyksen kesäleirillä Lehtimäellä elokuussa. Samat kuviot, koira hallinnassa Tuurin kauppakeskuksessa ja luoksetulot, nostamiset, noudot jne. tehtiin opiston pihapiirissä. Nyt oli jo homma hallussa ja testi meni läpi. Hippa oli virallisesti avustajakoira.

Kun lähtee täydellisenä amatööriin kouluttamaan itselleen avustajakoira, silloin on asiantuntijan apu oleellisen tärkeää. Ilman Leenan apua ei hommasta olisi tullut mitään. Koiran toiminnan ymmärtäminen, oikea aikainen palkitseminen jne., ne ovat tärkeä osa isoa prosessia. On selkeästi todettava, että innokas koira oli todella nopeampi oppija, kun kouluttaja eli minä itse. Hipan osalta on sanottava, että se oli jo koululla saanut noin vuoden ajan samaa

valmentavaa opetusta kun muutkin pen-
nut. Lähtökohta oli siltä osin paljon hel-
pompimpi kuin, jos pentu olisi ollut vain ko-
tona koko ajan.

Vaikeinta ja vaativinta on koiran yleinen
hallinta kaikissa tilanteissa, kun liikutaan
ulkona, sisätiloissa tai kohdataan muita
koiria. Esimerkiksi avustajakoira on pak-
ko päästää ulkoillessa aina vapaaksi tar-
peilleen, kun ei itse pääse pyörätuolilla
metsään tai pusikkoon. Silloin täytyy olla
varmaa, että koira palaa aina takaisin kut-
suttaessa.

Olemme nyt Hipan kanssa liikkuneet jul-
kisissa tiloissa, kokouksissa ja muissa ti-
laisuuksissa. Hippa on kohdannut useasti
mm. opaskoiria ja hyvin on mennyt. Sain
kesän lopulla sähköavusteisen käsipyörän
ja olemme kahdestaan tehneet yli kym-
menen kilometrin lenkkejä. Homma jat-
kuu, kunhan lumet sulavat.

Koiran kouluttaminen onnistuu myös
omin voimin, mutta homma ei välttämät-
tä ole kovin helppo. Painotan vielä kerran
yhteydenottoa Invalidiliittoon tai Avusta-
jakoirayhdistykseen ennen kuin hankkii

pentua tai aloittaa koko projektia. Kaikki
rodut ja kaikki koirat eivät sovellu avus-
tajakoiriksi. Seulan on oltava tiukka, kos-
ka yksikin huonosti käyttäytyvä koira voi
pilata kaikkien maineen. Testit tehdään
kaikille koirille saman kaavan mukaisesti.
Viime kädessä riippumattomat tuomarit
päättävät kunkin koiran soveltuvuudesta
avustajakoiraksi.

TAKSI

----- PORI -----

Ari & Pertti Rönni

Tilaukset 633 5871

Auto 0400 228 287

TERVETULOA
HYVÄÄN HOITOON!

NT-KUNTOUTUS

FYSIOTERAPIA

Verkatehtaankatu 4 (Verkahovi) 20100 Turku

☎ 02-251 8400

Yhteistyössä
MUSTI & MIRRI

Tarvikkeita elämäsi eläimelle!
MUSTI & MIRRI

www.mustijamirri.fi

MUISTA M&M ALENNUS!

5€

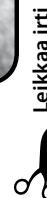
Käytä tätä ALENNUSKUPONKIA ja

SAAT 5€ ALENNUKSEN, ostaessasi

M&M:stä tuotteita yli 40 €:lla!

www.mustijamirri.fi

Alennuskuponki voimassa marraskuun 2008 loppuun asti!

MUSTI & MIRRI

Kuva: Åsa Österberg

Kuvassa Pekka Hätinen Eeva Anttinen Hannu Rinne, Elisabeth Rehn, Uma Aaltonen, Reetta Mikkonen.

Teksti: Soile Englund

Syksyinen päivä oli kaunis, kun avustajakoirien tukijaos vieraili Kemiön Avustajakoira-koululla. Koulun nimi on muuttunut eli Yrkeinstitutet Sydväst luonnonvara-alan yksikköineen, jossa Avustajakoira-koulu toimii, on nykyään nimeltään Axxell ammattikorkeakoulu Brusabyn toimipiste.

Yksi tärkeä osa laajempaa avustajakoira-toimintaa on kummikoira-toiminta ja sen taustatukena vaikuttava aputassujen tukijaos. Tukijaoksen jäseninä toimivat ministeri Elisabeth Rehn, toimittaja Uma Aaltonen, Eeva Anttinen Suomen kennelliitosta ja meille kaikille avustajakoira-koille tuttu tuomari Katriina Tiira.

Mukana tutustumismatkalla oli avustajakoira-yhdistyksen puolesta puheenjohtaja Pekka Hätinen ja sihteeri Hannu Rinne, Hannun peesari Taisto Lindfors sekä minä edustamassa Aputassulehteä. Ja tietysti mukana oli Pekan Arttu ja Hippa, Hannun Viljo ja minun Ansani.

Pääsin Pekan kyydissä Kemiöön ja takaisin ja kun tulimme perille paikalla olivatkin jo muut vierailijat. Vastaanotto oli lämmin, meitä oli vastassa Avustajakoira-koulun kouluttajat Leena Rajala, Reetta Mikkonen

ja Stina von Bonsdorff sekä myös Axxell ammattikorkeakoulun edustajat.

Ja iloisena yllätyksenä minulle ja Ansalle pihalla odotteli myös oman vuosikurssimme "peikko" Marja Hukkanen Usvansa kanssa. Marja-peikko opiskeli silloin Axxellissa.

Meidät ohjattiin sisään ja koulun ruokapöytään. Pöytäseurueen kesken käytiin monipuolista keskustelua. Koulun edustajat kertoivat Axxellin toiminnasta kummijaostolle ja vierailijoita kiinnosti kovasti Axxellin monipuolinen opiskelumahdollisuus eläinlallalla. Axxellista voi valmistua mm. eläinyrittäjäksi, hevosenhoitajaksi ja pieneläinhoitajaksi. Koulussa on eläintalo sekä oma eläinklinikka.

Keskustelu kävi vilkkaana myös avustajakoira- ja avustajakoira-tilanteesta tällä hetkellä. Todettiin taas kerran tosiasia kuinka aputassujen tarve koko ajan kasvaa, kun hakijoita on enemmän ja enemmän vuosittain ja toisaalta eläkkeelle jäävät avustajakoira-koirat tarvitsevat seuraajia, joten uudet hakijat joutuvat edelleen usein odottamaan vuoroaan, vaikka olisivatkin sopivia avustajakoira-koiriksi. Siten tarve koirien kouluttamiseen ja koiramäärän kasvattamiseen on suuri. Rahoitusta tarvitaan huomattavasti enemmän ja siinä kummien ja tukijaoston toiminta omalta osaltaan on hyvin tärkeää.

Leena Rajala ja Reetta Mikkonen kertoivat miten avustajakoira-koulutus etenee käytännössä pienestä pennusta alkaen. Suuri osa tulevista aputassuista on syntynyt Avustajakoira-koululla ja koulutus alkaa pentuna, jo kahdeksanviikkoinen pieni karvakuono oppii monenlaisia asioita. Opetus tapahtuu naksutusmenetelmällä. Se on menetelmä missä koira palkitaan kun se on tehnyt oikein ja virheet jätetään huomiotta. Siksi pieni pentokin innostuu siitä ja on heti "leikissä" eli opiskelussa mukana.

Koirat asuvat virallisesti Avustajakoira-koululla Kemiössä. Opiskeluaikana niille nimitetään jokaiselle oma opiskelija joka kouluttaa niitä Leenan ja Reettan ohjauksessa. Koira tutustuu näin myös normaaliin kotielämään ja arjen tilanteisiin sillä ne ovat opiskelijoiden mukana vapaa-aikana. Osa opiskelijoista asuu koululla osa kotona, joten koirat oppivat kulkemaan pienestä pitäen myös erilaisilla liikennevälineillä.

Kaupunkiolosuhteita ja virallisia tilanteita ja erilaisia ihmisten ja toisten koirien kohtaamisia harjoitellaan viikoittain yhteisissä oppimistilanteissa matkoilla mm. Turun kauppakeskuksiin.

Antoisan keskustelun jälkeen meille esitel-

Kuva: Åsa Österberg

Leena Rajala kouluttaa avustajakoiraopiskelijaa asioimaan kaupassa.

tiin koulun eläintalo. Siellä oli tulevia avustajakoiria, 10-viikkoisia pentuja, hellyttäviä karvakuonoja. Myös muutama vanhempi tuleva aputassu oli paikalla, suurin osa kuitenkin oli omien opiskelijoidensa mukana oppitunneilla. Eläintalon eläinten monipuolisuus yllätti meidät kaikki kävijät, sillä siellä oli myös eksoottisia eläimiä kuten kilpikonnia ja käärmeitä. Yksi tärkeä osa talon asukkaista on löytöeläimet. Koululle toimitetaan paljon löytöeläimiä ja niistä suurin osa on kissoja. Niille pyritään löytämään uusi koti. Eräs monivärinen kissapersoonallisuus kiehtoi kovasti Elisabeth Rehniä ja hän totesi, että jos elämäntilanne sallisi hän voisi ottaa sellaisen kissan. Tämä kissaherra olikin jo menossa lähipäivinä uuteen kotiin.

Lopuksi vierailu suuntautui Avustajakoiraopiskelun tiloihin. Opiskelijat olivat tuoneet paikalle kaksi opiskelevaa aputassua odottamaan että Leena ja Reetta näyttävät havainnollisesti miten koulutus tapahtuu. Koulun luokkahuone on tilava, yhdellä seinustalla on häkit joissa opiskelevat koirat odottavat vuoroaan. Muuten koirat ovat opiskelijoidensa mukana oppitunneilla.

Luokkaan oli rakennettu kaupan tiski ja hyllyjä koulutusta varten ja siellä oli myös suuri pöytä jonka ympärille mahduimme seuramaan opetusta ja keskustelemaan.

Kouluttajat havainnollistivat naksumenettelmää ja näimme kuinka koulutus käytännössä etenee. Leena ja Reetta näyttivät koirilla kuinka perusasiat onnistuvat kuten istuminen, makaaminen, paikallaolo, valojen sytyttäminen ja tavaran nostaminen. Kaupan tiski oli myös koulutettaville koi-

rille tuttu. Siellä opeteltiin rahan antamista kassalle ja kaupan hyllyiltä otettiin pyydettyä tavaraa, esimerkiksi säilykepurkkeja ja leipäpakkauksia.

Oli mukava nähdä miten koirat nauttivat työskentelystä. Myös mukana olleet aputassut seurasivat innolla tapahtumia. Selvästi tilanne oli tuttu ja ne olisivat halunneet mennä opiskelutapahtumaan mukaan.

Vierailun päätteeksi pöydän ympärillä käytiin hyvä keskustelu kummitoiminnan erilaisista haasteista ja mahdollisuuksista. Löytyi monta erilaista tapaa miten aputassujen tukijaos ja kummit voivat viedä avustajakoira-asiaa eteenpäin, kukin omalla tahollaan.

Pääasia nyt on saada rahoitusta avustajakoiraopiskelun kouluttamiseen. Hyvin tärkeää on

myös levittää käytännön tietoa avustajakoiraopiskelusta. Siten toiminta tulee ihmisten ja yhteiskunnan vaikuttajien tietoisuuteen.

Osallistuminen erilaisiin tapahtumiin, kuten koiranäyttelyt, koiratapahtumat ja erilaiset messut ovat tarpeellisia. Samoin myös tukijaoston ja kummien mahdollisuus vaikuttaa päättäjiin ja rahoittajiin omien verkostojensa avulla.

Tärkeä ja hieno osa kummitoimintaa on myös yksityiset sponsorit, niin yritykset kuin yksityiset henkilöt, joita on onneksi ollut vuosien varrella tukemassa toimintaamme.

Lopuksi voitiin todeta, että vierailu oli tarpeellista tietoa antava kokemus aputassujen tukijaostolle. Oli hyvä tutustua käytännössä koirien koulutukseen ja koulutusympäristöön. Keskustelut joita käytiin loivat pohjaa jatkaa vahvaa kummitoimintaa edelleen.

Kuva: Åsa Österberg

Katriina Tiira ja tuleva aputassu.

Kuva: Soile Englund

Aputassujen tukijaos Uma Aaltonen, Elisabeth Rehn, Eeva Anttinen ja Katriina Tiira.

Peruspalveluministeri Paula Risikko halusi tavata avustajakoiria

Syyskuussa 2005 pääsi pohjalaisten vammaisten naisten ryhmä Eduskuntaan tapaamaan pohjalaisia kansanedustajia. Eduskunnassa Paula Risikon kutsuvieraat saivat kertoa kohtaamisestaan epäkohdista. 14-vuotias Henna-Liisa Kaihovirta vei kirjeen Risikolle sekä muille tapaamilleen pohjalaisille kansanedustajille. Siinä hän muun muassa toi esille avustajakoirien huonon rahoitustilanteen ja siitä johtuvan yleisen vaikeuden saada avustajakoira. Hänen mielestään avustajakoirille pitäisi saada yhtäläinen rahoitus näkövammaisten opaskoiron kanssa.

Vuosien aikana Risikko ja Kaihovirta ovat pitäneet yhteyttä avustajakoirasian tiimoilla. Viime keväänä Henna-Liisa kertoi sähköpostilla saaneensa avustajakoira Bonan, ja Risikko vastasi haluavansa nähdä, miten avustajakoira toimii käytännössä.

Viime syyskuussa Risikko oli tulossa Teuvalle puhumaan erääseen juhlaan, ja kun Henna-Liisa kuuli Risikon tulosta Teuvalle, hän kysyi Risikon halukkuutta ja mahdollisuutta tavata samalla reissulla myös avustajakoiria.

Henna-Liisa kutsui avustajakoirien luovutusleirillä tapaamansa Mika Hautamäen ja hänen avustajakoiransa Bluesin yhteiseen tapaamiseen Risikon kanssa. Jännittyneen ja odottavan tunnelman vallitessa saapui Risikko, joka helposti lähestyttävänä ja avoimena kuitenkin heti aloitti leppoisan keskustelun. Keskustelussa Risikko mainitsi, että Stakesin menetelmien arviointiin perehtynyt FinOHTA-yksikkö on arvioi-

nut avustajakoiran olevan kustannusvaikuttava vammaisten apu, eli sanan mukaisesti se haukkuu hintansa.

Peruspalveluministeri halusi tietää Henna-Liisan ja Mikan kokemuksia avustajakoiran kanssa toimimisesta. Mikan mielestä Blues laittaa liikku- maan ja vie ulos neljän seinän sisältä. Myös Henna-Liisa on samaa mieltä. Sen lisäksi, että avustajakoira nostaa kännykän, avaa ovet ja auttaa riisumisessa, se myös tuo elämään sisältöä, lisää sosiaalisia suhteita ja on rinnalla kulkeva, korvaamaton ystävä.

Risikko toivoi, että Mika ja Henna-Liisa pitäisivät häneen jatkossakin tarvittaessa yhteyttä. Avustajakoirat pääsivät näyttämään osaamistaan Risikolle, joka ihastui koiriin ja kertoi, että avustajakoirien koulutuksen kustannuksia on selvitetty, ja että rahoituksen parantaminen on vain ajan kysymys!

Teksti: Henna-Liisa Kaihovirta ja
Mika Hautamäki

Kuvat: Harri Keski-Karhu

Helsingin Seudun kennelpiiri tukee avustajakoiratoimintaa

Teksti: Liisa Suoninen

www.hskp.net

Helsingin Seudun kennelpiiri on kymmenen vuoden ajan kerännyt mm. erilaisia tapahtumia järjestämällä rahaa erilaisen hyötykoiratoiminnan tukemiseen. Vuoden 2009 alusta avustuskohteena on avustajakoiratoiminta. Aiempina vuosina kennelpiiri on avustanut mm. Tullin huumekoiria.

Kennelpiirissä seurataan tarkasti koiraharrastusta ja koiran ja ihmisen välisen yhteistyön kehittämistä. - Avustajakoiratoiminta koetaan kennelpiirissämme tärkeäksi toiminnaksi. On hienoa, että etenkin nuoret ihmiset pääsevät tällä tavoin helpommin kiinni itsenäiseen elämään, sanoo kennelpiirin puheenjohtaja Tapani Turunen.

Nuorten koiraharrastuksen ja hyvinvoinnin tukeminen on aina ollut tärkeää Helsingin Seudun kennelpiirille. Viime vuonna 30:tta juhluvuottaan viettävä kennelpiiri on lähes koko toimintakautensa pyrkinyt kehittämään nuorten

harrastustoimintaa esimerkiksi järjestämällä kesäisin nuorille leirejä. Kennelpiirin nuorisijaoston toiminnassa voi olla mukana, vaikkei itse omistaisikaan koiraa.

Helsingin Seudun kennelpiiri edustaa kenneltoimintaa pääkaupunkiseudulla eli Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Piirin toiminnassa on mukana 116 jäsenjärjestöä aina rotuyhdistyksistä kaupunginosien koirayhdistyksiin. Henkilöjäseniä näissä yhdistyksissä on yli 25 000. Suomen Kennelliitto arvioi maassamme olevan noin 600 000 koiraa, joista noin 450 000 on puhdasrotuisia. Merkittävä määrä koiria asuu pääkaupunkiseudulla.

Koiranäyttely-, koe- ja kilpailutoiminnan ohella kennelpiirin tärkeitä tehtäviä ovat tiedotus-, koulutus- ja valistustoiminta sekä mm. koirankasvattajien koulutus, koiranäyttely- ja koetoimihenkilöiden koulutus. Kennelpiiri toimii aktiivisesti

vastuullisen koiraharrastuksen ja nuorten koiraharrastustoiminnan edistämiseksi. Piirin alueella järjestetään vuosittain lukuisia koiraharrastustapahtumia, joista ehkä näkyvin on 23.-24.5.2009 Helsingin jäähallissa järjestettävä kansainvälinen koiranäyttely Aptus Show. Kennelpiiri järjestää myös valtakunnallisen Koiranpäivän tapahtuman Tuomarinkartanon Vinttikoirakeskuksessa 24.4.2009.

Kennelpiiri kerää varoja hyväntekeväisyystoimintaan Tuomarinkartanossa 13.8.2009 järjestettävässä perinteisessä match show'ssa ja Champion of Champions – Veteran of Veterans –gaalassa, joka järjestään jälleen ensi vuoden tammiukuun lopulla. Gaalaan kutsutaan Vuoden näyttelykoira- ja Vuoden veteraani –kisassa menestyneimmät koirat, joista tuomarit valitsevat match show –periaatteella Champion of Championsin ja Veteran of Veteransin. Vastaavanlaisia,

Koiranpäivän 2008 rotukavalkadissa esittäytyivät myös avustajakoirat.
Kuva: Annukka Hämäläinen

juhlavia hyväntekeväisyystapahtumia järjestetään myös muissa maissa, ja koiraharrastajat osallistuvat niihin mielellään.

Tuttu tapahtuma monille on varmasti myös Lemmikkien joulusiunaus, joka järjestetään Senaatintorilla Helsingissä yleensä joulukuun alussa. Tapahtumassa Helsingin Tuomiokirkkoseurakunnan ja Helsingin Ortodoksisen seurakunnan papit siunaavat lemmikit ja heidän omistajansa. Paikalla on yleensä suuri joukko koiria omistajineen, mahtuupa mukaan muitakin lemmikkejä. Viime joulusiunauksessa mukana oli myös avustajakoira, ja toivomme saavamme avustajakoiria mukaan tapahtumaan myös jatkossa.

-Mielellään otamme avustajakoiria mukaan erilaisiin tapahtumiin, kuten kevään Koiranpäivään, jossa on erinomainen tilaisuus tuoda esille tätä toimintaa, sanoo Turunen. Kennelpiiri ja Avustajakoirat ry voivat varmasti tehdä monella eri tavoin yhteistyötä ja kennelpiiri voi tuoda esille avustajakoiratoimintaa erilaisissa yhteyksissä.

Helsingin Seudun kennelpiirin toiminta on organisoitu jaostoittain. Kennelpiirissä on agilityajosto, metsästyskoirajaosto, nuorisajaosto, palveluskoirajaosto, seura- ja kääpiökoirajaosto, tottelevaisuusjaosto ja vinttikoirajaosto. Toimintaansa uudelleen virittelee spanieli- ja noutajakoirajaosto. Jaostot järjestävät erilaisia tapahtumia, kursseja ja koulutusta, kokeita ja kilpailuja. Jaostot ovat myös mukana järjestämässä koiranäyttelyjä. Toimintaa kehitetään koko ajan sen mukaan, miten koiraharrastus pääkaupunkiseudulla kehittyy mitään vanhaakaan harrastusmuotoa unohtamatta. Kennelpiiri pyrkii tuomaan esille erityisesti hyötykoiratoimintaa, joka pääkaupunkiseudulla saa jatkuvasti uusia muotoja perinteisen toiminnan rinnalla.

Kuva: Outi Heikkilä-Toni

Palveluskoirajaostolla on monipuolista toimintaa. Rauniokoirakokeessa myös koiran omistajan kuntoa koetellaan, eli tällaisia ”taidontarkistuksia” pelastuskoirapuolen kokeissa...

-Koiraa voi auttaa ihmisiä monilla eri tavoin ja rikastuttaa elämäämme, kun opimme lukemaan koiraa ja ymmärtämään sitä entistä paremmin, sanoo Turunen. Parhaimmillaan koirasta on

monipuolisesti hyötyä ihmiselle. Hyötykoiratoiminnasta on iloa myös koiralle. Koiraa saa virikkeitä ja oppii uusia asioita. Se kokee tekevänsä jotain, josta se nauttii.

**Kuljetusliike
R. Sjöblom Ky**

Rovaniemen

OMT

Fysioterapia

- fysioterapia
- akupunktio
- lymfaterapia

Puh. 016-342 0911

Urheilukatu 9-11 B 25, 96100 Rovaniemi

**FYSIOTERAPIA &
Eläinfysioterapia**
EINI KIPINÖINEN
Koirakoti 2, Taivetti, puh. 040 521 8268

Avustajakoirista saatiin kaivattua tutkimustietoa

Artikkelit on julkaistu *Impakti*-lehden numerossa 2/2008.

Avustajakoira on yksi vaihtoehto, kun mietitään, miten liikuntavammaisen henkilön arkea voidaan helpottaa. Kanadalaiset selvittivät avustajakoirien tehoa, turvallisuutta ja toimintaa.

Vuonna 1998 eräs yksityishenkilö esitti Québecin sosiaali- ja terveysministeriölle pyynnön siitä, että liikuntavammaisten avustajakoirat sisällytettäisiin sairausvakuutuksen korvaamiin apuvälineisiin sokeille tarkoitettujen opaskoirien tapaan. Ministeriö pyysi paikallista terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikköä AETMIS:ta (Agence d'évaluation des technologies et des modes d'intervention en santé) arvioimaan avustajakoirien tehoa, turvallisuutta ja kustannuksia sekä ottamaan kantaa siihen, pitäisikö koirien sijoittamista rahoittaa julkisin varoin.

YHDEKSÄN TIETEELLISTÄ TUTKIMUSTA

Kirjallisuushaku tietokannoista tuotti tulokseksi yhteensä sata artikkelia, joista katsauksen mukaanottokriteerit täytti kolmekymmentä. Yhdeksässä tieteellisessä tutkimuksessa arvioitiin avustajakoirien suoriutumista. Työtehtävistä suoriutumisen lisäksi tarkasteltiin myös muita tulosmuuttujia, kuten riskejä, koiran käyttöön liittyviä ongelmia, hankinta- ja ylläpitokustannuksia sekä sitä, kuinka paljon avustajakoiran käyttö vähensi ihmisavun tarvetta. Näistä aiheista saatiin tietoa kansainvälisen kirjallisuuden lisäksi myös konsultoimalla alan erikoisjärjestöjä.

AVUSTAJAKOIRAT OVAT TEHOKKAITA JA TURVALLISIA

Liikuntavammaisten avustajakoirat on tarkoitettu henkilöille, joilla on ylä- tai alaraajojen pysyviä liikuntarajoitteita ja jotka tarvitsevat apua itsenäisempään toimintaan päivittäisessä elämässään.

Avustajakoirat voidaan kouluttaa suorittamaan viittä eri avustustoimintoa: tarttuminen, siirtäminen, tukeminen, vetäminen ja huomion herättäminen. Ne pystyvät noustamaan esineitä, avaamaan ovia ja painamaan katkaisijoita sekä avustamaan asennon vaihtamisessa, lattialta ylös nousemisessa tai paikasta toiseen siirtymisessä. Koirat voivat myös vetää pyörätuolia ja avustaa kävelyrajoitteista henkilöä esteiden, kuten jalankulkutien reunan, ylittämässä sekä tasapainon säilyttämisessä.

Avustajakoirien kliinistä tehoa arvioitiin toiminnallisilla ja psykososiaalisilla tulostimittareilla. Koirat toteuttivat tehokkaasti tehtävät, joihin ne on koulutettu, ja lisäsivät avustettavan henkilön riippumattomuutta päivittäisissä toiminnoissa. Useissa tutkimuksissa todettiin, että avustajakoirilla on positiivinen psykososiaalinen vaikutus: ne lisäsivät avustettavien itsearvostusta, turvallisuuden tunnetta, sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta sekä paransivat heidän psyykkistä hyvinvointiaan. Avustajakoirat vähensivät teknisten apuvälineiden käyttöä ja pienensivät huomattavasti ihmisavustajan työtuntimäärää.

Kirjallisuudesta löytyi jonkin verran tietoa avustajakoirien mahdollisista riskeistä käyttäjille sekä ongelmista, jotka saattavat aiheutua koiran läsnäolosta julkisissa paikoissa. Tällaisia olivat koiran käyttäytymishäiriöt, avustettavan kykenemättömyys huolehtia koirasta asianmukaisesti, koiran huomion kiinnittyminen pois työtehtävästä julkisella paikalla ja koiran läsnäolon mahdollisesti aiheuttamat terveysriskit. Tutkimusten

Kuva Åsa Österberg

Kouluttaja Reetta Mikkonen ja avustajakoiraopiskelija.

mukaan koiran käyttäytymiseen liittyvät riskit ovat hyvin vähäiset. Lisäksi Québecissa riskejä pienentää avustajakoirien valinnasta, koulutuksesta, sijoittamisesta ja jälkiseurannasta vastaavan MIRA-säätiön (MIRA Foundation) laadunvarmistus.

Avustajakoiria käytetään vammaisten lasten apuna kouluissa. Sekä MIRA-säätiön seurantatulokset että kouluyhteisön mielipiteet ovat olleet myönteisiä. Mahdollisia esiin tulevia ongelmatilanteita voivat olla esimerkiksi muiden lasten koirapelko tai allergia, mutta näiden ratkaisemiseen löytyy vaihtoehtoja.

KOHTUULLISET KUSTANNUKSET

Koiran hankintaan ja ylläpitoon liittyvät kustannukset saattavat muodostua esteeksi liikuntavammaisille, jotka muu-

toin hyötyisivät tällaisesta apuvälineestä. Julkisen sairausvakuutuksen osallistuminen koiran ostamiseen ja ylläpitokustannuksiin parantaisi palvelun saatavuutta. Tällöin noudatettaisiin niitä yhtäläisen saatavuuden ja samanarvoisuuden periaatteita, joille koko terveydenhuoltojärjestelmä rakentuu.

Tällä hetkellä Québecin sairausvakuutus myöntää näkövammaisille 210 dollaria (n. 140 euroa) opaskoiran ostamiseen ja korvaa koiran ylläpitokustannuksia 700 euroa vuodessa. Tämä summa kattaa 75 % todellisista vuosikuluista. Erotuksen maksaa koiran käyttäjä.

Nykyisen ohjelman laajentaminen koskemaan opaskoirien lisäksi myös avustajakoiria maksaisi vuodessa alle 340 000 euroa ajanjaksolla 2006–2010. Tässä viisivuotissuunnitelmassa avustajakoiria käyttäjämäärä nousisi 340:stä 425:een Québecissa, jossa asuu 7,7 miljoonaa ihmistä.

Katsaukseen mukaan otettujen tutkimusten laatu arvioitiin vain kohtalaiseksi. AETMIS katsoo kuitenkin niistä löytyvän riittävästi näyttöä siitä, että liikuntavammaisten avustajakoirat suorittavat hyödyllisiä työtehtäviä turvallisesti ja kohtuullisin kustannuksin. Siksi AET-

MIS suosittaa avustajakoiria sisällyttämistä sairausvakuutuksen korvaamien apuvälineiden listaan Québecissa.

EVA KIURA

Terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö Finohta

LÄHDE:

Khelia I, et al. Mobility assistance dogs for mobility-impaired people. AETMIS, 2007. www.aetmis.gouv.qc.ca

Liikuntavammaiset jonottavat avustajakoiria Suomessa

Avustajakoiraohjelmien puheenjohtajalla Pekka Hätisellä on itsellään ollut avustajakoiraan labradorinnoutaja Arttu muutaman vuoden. Artun tärkeimpiä tehtäviä ovat tavaroiden poimiminen ja noutaminen sekä esimerkiksi ovien avaaminen.

Avustajakoirille opetetaan erilaisia yksilöllisiä taitoja käyttäjien tarpeista riippuen. Osa koirista osaa esimerkiksi vetää pyörätuolissa istuvaa käyttäjänsä. Tällä hetkellä Suomessa on nelisenkymmentä ammatissaan toimivaa avustajakoira.

Avustajakoiraohjelmasta vastaa Invalidiliitto Raha-automaattiyhdistyksen myöntämällä varoilla. Koirat kasvatetaan ja koulutetaan Yrkesinstitut Sydvästissä Kemiön saarella.

– Yhden avustajakoiran kasvatusta ja koulutusta maksaa noin 15 000 euroa, Pekka Hätinä arvioi.

Koulutuksen jälkeen Invalidiliitto ostaa koirat. Käyttäjä saa koiran ilmaiseksi, mutta vastaa koiran ruokinnasta ja perusrökötyksistä. Invalidiliitto maksaa pienen omavastuusuuden jälkeen muut hoitokulut.

Invalidiliiton kautta työtehtäviinsä valmistuu neljästä viiteen koiraa vuodessa. Avustajakoiraohjelma on myös rahoittanut lahjoitusvaroilla muuttaman koiran koulutuksen, joten kaiken

kaikkiaan normaalina vuonna saadaan kuudesta kahdeksaan uutta avustajakoira. Suurin osa näistä menee vanhoille käyttäjille. Uusia hakijoita on jonossa kymmeniä.

Pekka Hätisen mukaan yksi Avustajakoiraohjelmien tärkeimmistä tavoitteista on saada avustajakoirille samanlainen asema kuin sokeiden opaskoirilla.

– Ongelmana ei niinkään ole koiran lainopillinen status. Lain mukaan avustajakoirilla on jo yhtäläiset oikeudet esimerkiksi liikkua julkisilla paikoilla kuin sokeiden opaskoirilla. Haluaisimme kuitenkin, että sosiaali- ja terveysministeriö rinnastaisi avustajakoirat opaskoiriin nimenomaan rahoituksen puolesta. Näin avustajakoiraohjelmien pystyttäisiin vastaamaan kohtalaisen hyvin eikä toiminta olisi riippuvaista RAY:n rahoituksesta, joka myönnetään vain vuodeksi kerrallaan eikä siis takaa toiminnan jatkuvuutta, Pekka Hätinä kertoo.

Kansanedustaja Paula Risikko on tehnyt aloitteet avustajakoiria koulutukseen tarkoitettua rahan saamiseksi vuoden 2006 ja 2007 valtion budjetteihin, mutta aloitteet on hylätty.

EVA KIURA

Terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö Finohta

Lisätietoja avustajakoirista:
www.avustajakoira.fi

Artikkeli on julkaistu Impakti-lehden numerossa 2/2008.

Kuva Jukka Englund

Soile ja avustajakoira Ansa.

Työkoirakollega – Opaskoira

Teksti Riitta Liimatainen Kuva Soile Englund

Johanna Röholm ja opaskoira Swingi.

Järjestelmällinen opaskoirien koulutus Suomessa alkoi vuonna 1940. Alkuunpanijana toimi silloinen Suomen Punaisen Ristin puheenjohtaja sotamarsalkka Mannerheim. Ensimmäiset opaskoirat luovutettiin käyttöön talvisodassa näkönsä menettäneille sotasokeille syksyllä 1940. Ensimmäisten opaskoirien rahoittajana toimi Suomen Punainen Risti ja asiantuntija-apua koirankoulutukseen saatiin Ruotsista.

Nykyään Opaskoirakoulu on osa Näkövammaisten Keskusliittoa. Opaskoirakoulu kasvattaa, kouluttaa ja luovuttaa käyttöön kaikki Suomessa toimivat opaskoirat.

Opaskoiran avulla sokea tai vaikeasti heikkonäköinen voi liikkua itsenäisesti vaikeissakin olosuhteissa. Opaskoiran

kyky opastaa näkövammaista perustuu koiran ja sen käyttäjän väliseen yhteistyöhön. Koirankäyttäjä tietää minne mennään ja mitä reittiä kuljetaan. Koiran tehtävänä taas on pitää opastettavansa turvallisesti kulkureitillä. Näin näkövammaisen voi liikkua sujuvasti paikasta toiseen. Opaskoirien hankinta-, koulutus- ja ylläpitokustannukset korvataan yhteiskunnan varoista sairaanhoitopiirien kautta. Näkövammaiselle opaskoira on maksuton.

Opaskoirakoulu omistaa kaikki työskentelevät opaskoirat, hoitoperheissä kasvamassa olevat koirat ja siitoskoirat. Koulu myös vastaa omistamiensa koirien terveydentilan seurannasta ja sairauksien hoidosta. Koulun omistamien koirien yhteenlaskettu määrä vaihtelee jonkin verran

vuodenajasta riippuen, mutta on keskimäärin noin 400 koiraa.

Työskenteleviä opaskoiria on tällä hetkellä noin 210, ja vuosittain uusia opaskoiria luovutetaan käyttöön noin 30. Lähiajan tavoitteena on nostaa työskentelevien opaskoirien määrä 220:een. Viiden vuoden tavoitteena on nostaa työskentelevien koirien määrä lähelle 250:ä, jotta opaskoiran nykyinen pitkä jonotusaika saataisiin laskettua reiluun vuoteen. Tämä edellyttää, että jalostustyössä keskitytään voimakkaasti koirien pitkäikäisyyden ja terveyden edistämiseen.

Pennusta opaskoiraksi

Opaskoirakoulu kasvattaa itse lähes kaikki tarvitsemansa pennut. Koiranpennut syntyvät ja kasvavat pentuajan Opaskoirakoululla. Pentuosastolla syn-

tyy vuosittain noin 80 pentua, ja sen lisäksi koirankasvattajilta hankitaan vuosittain 10 – 15 pentua. Hoitoperheissä kasvamassa olevia koiria on yhteensä 150 - 170.

Opaskoirakoulun tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat vapaaehtoistyötä tekevät hoitokodit, jotka kasvattavat pennun koulutusikänsä asti. Koiranpennut luovutetaan hoitoperheisiin 7 – 8 viikon iässä reilun vuoden ajaksi. Hoitoperheet saavat koiranpennun kasvatus- ja hoito-ohjeet. Hoitoperheen ei tarvitse osallistua koiran varsinaiseen koulutukseen, vaan perheen tärkeä tehtävä on kasvattaa pentu aikuiseksi ja opettaa sille hyvät käytöstavat. Tämän jälkeen pennut tulevat takaisin koululle soveltuvuustesteihin.

Soveltuvuustesteissä selvitetään soveltuuko koira terveytensä ja luonneominaisuuksiensa puolesta koulutukseen ja vaativaan opaskoiratyöhön. Soveltuvuustestit kestävät neljä viikkoa, jonka jälkeen parhaiten koulutukseen soveltuvat koirat valitaan koulutettavaksi opaskoiriksi. Hoitoperheellä on etuoikeus lunastaa itselleen koira, joka ei läpäise soveltuvuustestiä. Jos perhe ei halua lunastaa koiraa, etsitään koiralle uusi koti. Opaskoiraksi soveltumattomat koirat ovat yleensä hyviä ja mukavia kotikoiria.

Varsinainen opaskoirakoulutus alkaa koiran ollessa noin puolitoistavuotias. Opaskoirat koulutetaan kahdessa koulutusjaksossa, jotka kestävät yhteensä viisi kuukautta. Tänä aikana koirat asuvat Opaskoirakoulun koiratarhalla. Soveltuvuustesteissä selvitetään koirien luonnetta ja käyttäytymistä mahdollisimman monipuolisesti vaihtelevissa tilanteissa. Koulutukseen hyväksyttävän koiran pitää olla terve ja luonteeltaan tasapainoinen. Koulutusaikana koira opetetaan liikkumaan turvallisesti maaseutu- ja kaupunkiympäristössä sekä julkisissa sisätiloissa että erilaisissa joukkoliikennevälineissä. Koira opetetaan

löytämään erilaisia kohteita, esimerkiksi ovet, portaat, hissi, jne.

Koirankäyttäjän koulutus

Opaskoiran kanssa liikkuminen vaatii näkövammaiselta hyvää liikkumisvalmiutta ja kykyä itsenäiseen toimintaan. Opaskoiran hakijan valmiuksia liikkua koiran kanssa kartoitetaan kaksipäiväisellä esikurssilla.

Yhteistoimintakurssilla harjoitellaan opaskoiran avulla liikkumisen lisäksi koiran hallintaa. Tavoitteena on mahdollisimman hyvä yhteistyö ja luottamus koirankäyttäjän ja koiran välillä. Kursseista kestää kolme viikkoa, jonka jälkeen koulutus jatkuu koirankäyttäjän kotipaikkakunnalla. Puolen vuoden kuluttua yhteistoimintakurssista selvitetään mahdollinen lisäkoulutustarve.

Liikkuminen opaskoiran kanssa vaatii aktiivisuutta ja kärsivällisyyttä. Usein kuluu noin vuosi ennen kuin koiran ja sen käyttäjän välinen luottamus ja yhteistyö ovat kehittyneet niin pitkälle, että koira on käyttäjänsä luotettava opastaja ja yhteistyökumppani.

Työssään olevan opaskoiran tunnistaa siitä, että sillä on kolmiotunnuksella varustetut valjaat päällä. Valjaissa olevaa opaskoiraa ei saa häiritä. Opaskoira tarvitsee työrauhan, jotta koirakon liikkuminen on turvallista.

Opaskoirien jalostuksesta ja terveydenhuollosta

Jalostuskoirien valinnassa painotetaan koiran terveyttä, opaskoiralle soveltu-

vaa luonnetta ja koiran pitkäikäisyyttä. Opaskoirakoulun siitosnarttuiksi valitaan soveltuvuustesteissä sekä terveytensä että luonneominaisuuksiensa osalta parhaiten menestyneet yksilöt. Siitoskoirat sijoitetaan vapaaehtoisin hoitoperheisiin. Opaskoirakoulun omistamia siitosnarttuja on kulloinkin vajaa 20. Siitosnarttu synnyttää 2 – 4 pentuetta, jonka jälkeen koira siirtyy hoitoperheensä omistukseen. Siitokseen käytettävät urokset valitaan testauksen perusteella joko ulkomaisten opaskoirakoulujen siitoskoirista tai kotimaisten yhteistyökumppaniemme koiramateriaalista (poliisi, tulli, vankeinhoitolaitos, yksityiset kasvattajat, jne).

Valtaosa opaskoirista on rodultaan labradorinnoutajia. Jonkin verran on myös labradorinnoutajan ja kultaisenoutajan risteytyksiä sekä saksanpaimenkoiria. Muutamia yksittäisiä muitakin koirarotuja on käytössä opaskoirina - mm. bouceron, lapinkoira, suursnautseri, monirotuinen, jne.

Opaskoirakoulun koirien terveydestä vastaa koulun yhteydessä toimiva Opvet eläinklinikka, jossa on eläinlääkärin vastaanotto kerran viikossa. Samoissa tiloissa toimii myös Opvet spermankki Opaskoirakoulun oman kasvat- ja jalostustyön tueksi. Spermankin palveluita myydään myös kaikille koiraharrastajille ja –kasvattajille, kun eläinklinikan palvelut on tarkoitettu vain Opaskoirakoulun omistamille koirille.

Soveltuvuustesteissä koirista hylätään noin 50 %. Terveystestistä syistä hylät-

täviä tästä määrästä on noin 35 %, kun taas luonneominaisuuksien vuoksi hylät- täviä on noin 65 %.

Terveystestistä ongelmista suurimpia ovat tällä hetkellä koirien erilaiset allergiat ja atopiat. Sen sijaan esim. labradorinnoutajille tyypillisistä luusto-ongelmista (lonkka-, olka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöt) ja silmänsairauksista (PRA) on päästy eroon systemaattisen jalostustyön tuloksena lähes kokonaan.

Luonneominaisuuksien vuoksi soveltuvuustesteissä hylätystä koirista hylätään valtaosa erilaisten pelkojen vuoksi – mm. korkeanpaikanpelko, liukkaiden tai erilaisten alustojen pelko ja porraspelko, tai häiriintyvyyden vuoksi (koirat, muut eläimet, pyörällijät, rullaluistelijat, jne).

Henkilökunta

Henkilökuntaa Opaskoirakoululla on yhteensä 19. Koirien hoidosta koiratarhalla vastaavat kennelpäällikkö, neljä eläinlääkäriä ja siviilipalvelusmies. Koirien koulutuksesta vastaavat johtavan kouluttajan johdolla kahdeksan kouluttajaa ja kouluttajaharjoittelija. Opvet spermankissa työskentelee laborantti ja koulun toimistossa toimistos sihteeri. Opaskoirakoulun johtaja vastaa koko koulun toiminnan sujumisesta.

www.opaskoirakoulu.fi

KIERRÄTÄ KANSSAMME

Jo yli 60 % kuljettamastamme jätteestä hyötykäyttöön

JÄTEHUOLTO • VAIHTOLAVAT • LOKAHUOLTO

HYÖTYJÄTEKERÄYS • JÄTEASTIAT

• ONGELMAJÄTTEET

VEIKKO LEHTI OY

Teljänkatu 10, 28130 PORI
puh 02 631 6100, fax 02 637 0287
veikkolehti@veikkolehti.fi
www.veikkolehti.fi

”KANSAINVÄLISTÄ MEININKIÄ”

Teksti ja kuvat: Elina Jokisuu

Vasemmalla asuintalomme ja Amin aitaus, lumipyryn keskellä.

Tervehdys Englannista!

Cambridgessa, Englannissa helmikuussa 2009

Uusi aputassuni Ami ja minä olemme tammikuun alussa muuttaneet asumaan ja opiskelemaan Englantiin, Cambridgen yliopistokaupunkiin. Alku on sujunut hienosti ja me molemmat viihdyimme täällä hyvin. Sain Amin marraskuun lopussa, joten parisen kuukautta olemme nyt työskennelleet yhdessä. Ami on todella taitava ja rauhallinen eikä mitään suuria ongelmia ole ollut. Tänne saapuessamme tuli tosin mutkia matkaan. Isonsa-Britanniassa on nimittäin hyvin tarkat vaatimukset maahan saapuville eläimille tai ne joutuvat puolen vuoden karanteeniin. Aminkin matkavalmistelut kyllä yritettiin tehdä viimeisen päälle huolellisesti, oikeassa järjestyksessä ja oikeassa aikataulussa: laitettiin mikrosiru, rokotettiin rabiasta vastaan, otettiin verinäyte, joka luvan saaneessa laboratoriossa testattiin rabiesvasta-aineiden varalta, odotettiin että puolen vuoden varo aika kului umpeen, hoidettiin lemmikkipassi ja muut paperiasiat kuntoon ja vielä 24 tuntia ennen lähtöä annettiin loislääkitys. Eläimet saavat saapua maahan vain tiettyjen paikkojen ja tiettyjen kuljetusyhtiöiden kautta. Suomesta lentäessä saa tulla vain Helsingistä ja vain Lontoon Heathrow'n kentälle ja vain Finnairilla tai British Airwaysilla. Näistäkin vain British Airways saa tuoda maahan eläimiä matkustamossa eli muilla lentoyhtiöillä, kuten

Finnairilla, myös avustajakoirat joutuvat lentokoneen ruumaan. Tämäkin selvisi monen mutkan kautta, onneksi kuitenkin ennen lähtöä, joten ehdittiin järjestää liput British Airwaysilta. Aminkin lentomatka, tietääkseni sen ensimmäinen, sujui mukavasti koneen matkustamossa. Lennon henkilökunta oli valtavan kiinnostunut Amista, tuli tarjoilemaan vettä ja samalla viivytettiin muiden matkustajien koneeseen pääsyä huolehtiessaan, että Ami varmasti on asetunut mukavasti. Heathrow'n kentällä olisi pitänyt olla oma vastaanottovirkailija tarkistamassa Amin paperit, mutta tiedonkulussa oli ilmeisesti tapahtunut jokin katkos ja meni toista tuntia ennen kuin eläinten vastaanottokeskuksesta tuli eläinlääkintävirkailija päästämään Amin maahan. Valitettavasti edellisenä päivänä eläinlääkäri Suomessa antama loislääkitys oli väärää lajia. Ami joutui sittenkin karanteeniin, tosin vain 24 tunniksi, kun sille annettiin oikeanlainen lääkitys. Ami joutui siis jäämään Heathrow'lle ymmärtämättä sanaakaan paikallisten puheesta. Lentokentän eläinlääkäri oli todella mukava ja yritti opetella sanomaan oleellisimmat käskyt suomeksi. Oli Ami kyllä onnellinen, kun se seuraavana päivänä pääsi karanteenioperaation jälkeen ja seikkailtuaan puoli päivää Lontoon julkisen liikenteen perjantairuuhkassa uuteen kotiin.

Uusi koti on siis Cambridgessa, noin 80 kilometriä Lontoosta pohjoiseen. Asukkaita

täällä on noin 110 000 ja koko kaupunki on kasvanut Cambridgen yliopiston ympärille. Yliopisto on yksi maailman vanhimpia ja viettää tänä vuonna 800-vuotisjuhlavuotta. Jokainen yliopiston opiskelija kuuluu johonkin 31 collegesta. Yliopisto vastaa opetuksesta, kun taas colleget tarjoavat opiskelijoilleen mm. asumisen, ruokailun, opetus-, kirjasto- ja tietokonepalveluita, terveydenhoitajan palvelut sekä paljon sosiaalista ohjelmaa ja harrastusmahdollisuuksia. Minä ja Ami olemme Robinson Collegen jäseniä ja asumme collegen upouudessa asuntolassa, jossa meillä on oma iso huone ja kylpyhuone. Keittiön ja oleskelutilan jaamme tämän kerroksen seitsemän muun opiskelijan kanssa. Siivooja käy kerran viikossa, mikä helpottaa todella paljon: kuraiset tassunjäljet ja sähkärin mukana

tuleva hiekka katoavat kuin itsestään! Siivoojat toivat Amillekin oman peiton, jonka päällä se nykyään aina nukkuu, silloin kun ei tule minun sänkyyni. Joskus käymme syömässä collegen ravintolassa, toisinaan laitamme ruokaa täällä asuntolan keittiössä. Hyvä puoli on se, että melkein mitä tahansa voi tilata toimitettuna kotiovelle. Esimerkiksi ruokaostokset ja koiranruokasäkit tilaan internetin kautta ja ne tuodaan perille asti. Collegella on myös omat puutarhurit, jotka ystävällisesti olivat jo ennen saapumistamme rakentaneet talomme pihaluokalle Amille oman aitauksen, jota se saa käyttää tarpeidensa tekemiseen. Collegella on 24 tuntia vuorokaudessa avoina oleva vahtimestarin toimisto, josta saa aina tarvittaessa neuvoja ja apua. Amista on tullutkin vahtimestareiden suosikkiasukki. Päivät työskentelemme yliopistolla, tai minä työskentelen ja Ami nukkuu. Aamuisin toimistolle tullessamme se käy tervehtimässä viereisten työpisteiden ihmisiä ja lounasaikaan se touhuaa roskiksen ympärillä, yrittää saada roskia sinne tai sieltä, siinä toivossa että joku antaa lounaseväistään makupaloja. Ei se kyllä vielä ole lähellekään yhtä taitava siivooja kuin eläkkeelle jäänyt edellinen avustajani Lola oli. Toimistorakennuksen takana aukeaa niitty, joten Amilla on mukavia ulkoilualueita ihan takapihalla. Valitettavasti niittyä halkoo Cam-joki, joten jos ei halua palata toimistoon märän koiran kanssa, on paras

”KANSAINVÄLISTÄ MEININKIÄ”

pitää Amia silmällä. On se tähän mennessä kyllä ehtinyt uimaankin.

Ei Englanti varmaan ikinä ole ollut kovin kuuluisa kauniista ilmoistaan, mutta sää on ollut poikkeuksellisen kamala viime viikoina. Täällä on ollut pahin lumimyrsky 20 vuoteen ja lämpötilan on uhattu laskevan jopa -10 asteeseen! Lunta on tullut paikallisten mielestä käsittämättömiä määriä, mutta ei täällä Suomeen verrattuna ole paljoakaan lunta. Ongelma vain on se, että täällä ei ole auruskalustoa eikä mitään rutiinia lumen käsittelemiseen, myöskään jalkakäytäviä ei puhdisteta saati hiekoiteta. Kouluja on suljettu, julkinen liikenne seisoo, ihmisiä kehoitetaan välttämään turhaa liikennettä, muutama ihminen on kuollut pulkkamäessä tai lumipalloleikeissä ja nyt on maantiesuolakin loppu. Sitä rahdetaan ulkomailta tai sen tilalla käytetään ruokasuolaa. Täällä Cambridgessa tilanne ei ole yhtä paha kuin monella muulla paikkakunnalla, mutta vaikeaa on liikkuminen täälläkin. Tämän ei kuitenkaan pitäisi kestää pitkään ja Aputassun ilmestyessä kevät on varmasti jo pitkällä, niin täällä kuin sielläkin. Kesällä tulemme käymään Suomessa, joten toivottavasti tavataan kesätapahtuman aikaan.

Ami on Cambridgen kuuluisan maamerkin King's Collegen edessä.

Terveisin,
Elina ja Ami

PS. Olen avannut internetiin blogin, jonne aika ajoin päivitän kuulumisiamme. Blogi löytyy osoitteesta <http://tutkimusmatkaajat.wordpress.com>

Viisas ja valloittava Veli

Teksti ja kuvat Anneli Enqvist

Minulla on ensitreffit Velin kanssa. Soitan ovikelloa ja odotan kuulevani murahtelua. Ei kuulu mitään, ovi avataan, astun sisään ja Veli ottaa ystävällisesti kassini suuhunsa ja ohjaa minut olohuoneen sohvalle. Rakastuin ensisilmäyksellä.

Jälleen kerran ihmettelen kuinka viisaita koirat ovat. Veli on ollut reilut kaksi vuotta Anneli Tarakkamäen avustajakoira. Neljävuotias labradorinnoutaja puhkuu intoa saada auttaa. Terhakkana se touhuu, ja jos ei tehtäviä ole tarjolla, niin sitten se vipeltää kuono lattiasa ja kerää pienimmätkin roskat mitä löytää. Hyvin koulutettuna se osaa toki asettua makuulle emäntänsä pyörätuolin eteen, mutta siinäkin se selvästi miettii, että olisipa jotain duunia.

Anneli luovuttaa Velille areenan ja koira alkaa innoissaan esittää taitojaan. Ensin viedään emännälle lehti, sitten likaiset vaatteet pyykkikoriin ja appelsiinipussi keittiöön. ”Hieno mies”, Anneli kiittelee ja antaa rasvamakkaraherkun palkkiksi Velin tuomasta pussukasta. Herkkupalan toivossa se jopa keksii omasta päästään palveluksia, kerrankin se toi emännälleen parvekkeelta kukkia.

Anneli sai Velin Invalidiliitolta, kun 10 vuotta palvellut kultainen noutaja Rape siirtyi viettämään eläkepäiviään Annelin siskon luo.

”Se oli meille vaikea päivä, kun jouduimme luopumaan Rapesta, vaikka olimme tehneet ennakkoon erotyötä pitkän aikaa. Siellä se nyt siskoni luona kärsii pienistä vanhuudenvaivoista; nivelkulumista ja röyhtäilystä, mutta muuten voi ihan hyvin”, Anneli kertoo.

Ikävöintiä ei kestänyt kauaa, siitä piti uusi tulokas huolen. Taloon tuli avustajakoiravanhempien jälkeläinen. Saman pentueen kaikki neljä koira toimivat avustajina. Anneli ja miehensä Eikka kertovat, että pirtsakka Veli valloitti molempien sydämet heti.

”Rape on hyvin älykäs, mutta Veli on vielä nokkelampi. Sen energinen luonne sopii hyvin minulle, kun itsekin olen aika temperamenttinen”, Anneli toteaa.

Velin on Espanjassa harvinaisuus

Anneli ja Eikka ovat asuneet Fuengirolassa jo yhdeksän talvea. Pyörätuolilla liikkuminen Suomen sohjoisilla teillä oli hankalaa, joten elämän laatua lähettiin hakemaan etelästä. Espanjassa on avustajakoira vielä uusi asia, Valencian seudulla niitä koulutetaan, mutta Aurinkorannikolla ei näy Velin vertaisia koiria. Kun Veli työasuunsa, avustajakoiran liiviin pukeutuneena, liikkuu kaduilla, niin se huomataan. Espanjalaisten on joskus vaikea ymmärtää, ettei työasuista koira saa tulla silittelemään. Velin taidot on huomattu espanjalaisissa paikoissa.

Tylsää makailla, eikö olisi mitään autettavaa?

”Olimme terassilla ja tarjoilija toi minulle vaihtorahaa ja se putosi maahan. Ennen kuin mies ehti nostaa euron lattialta, oli Veli jo poiminut sen suuhunsa ja pani sen miehen tarjottimelle. Muutenkin Veli yrittää tehdä minusta rikkaan, oli kolikko maassa missä hyvänsä, niin se kyllä huomaa sen ja tuo heti minulle”, Anneli nauraa.

Veli on myös turvatekijä ulkona liikuttaessa. Jos joku yrittää päästä liian lähelle Annelia, Veli menee seisomaan väliin, ja sen pidemmälle ei kenelläkään ole asiaa.

Veli on siinäkin mielessä harvinaisen koiran, että se ei ole näiden vuosien aikana haukkunut kuin noin 50 kertaa. Ovikelloa se ei hauku, mutta kissaansa etsivä naapurin rouva sai kunnan räkytykset, kun kurkki aidan yli. Eli tarvittaessa ääntäkin löytyy.

Anneli kertoo, että avustajakoirille tehdään joka toinen vuosi koe, jossa testataan niiden ”työkyky”. Luokse tuleminen on yksi tärkeimmistä taidoista, joka pitää hallita.

”Pyörätuolilla ei juuri lähdetä metsään hakemaan koira, jos se pissireissulla päättää lähteä tutkimusmatkalle. Kun Veli päästetään metsän reunassa asioilleen, niin se menee pissille,

”KANSAINVÄLISTÄ MEININKIÄ”

vaikka häitä ei olisikaan ja palaa heti takaisin, kun sitä kutsuu.” On aika lähteä ulos. Velille puetaan liivi ylle ja minulla ei ole enää asiaa mennä sitä silittelemään. Talutushihna pannaan sen kaulaan ja se ottaa hihnan pään suuhunsa ja ojentaa sen Annelille. Roskapussikin on viemättä, joten innoissaan se nappaa pussin suuhunsa. Käytävässä se hyppää panemaan valot, ja ulkona se taapertaa ylväänä Annelin ja Eikan vierellä kohti roska-astioita. Päivä on vasta alullaan ja monta tehtävää edessä, ja sehän tietää sitä, että herkkupalapussi avataan vielä monta kertaa, ennen kuin käydään nukkumaan.

Saisiko emännälle olla luettavaa?

Talutushihna, ole hyvä.

Pyydettiin hoitopöydälle, ei kai taas leikata kynsiä?

Mihinkäs nämä appelsiinit piti viedä?

Säästäjä tietää,
mitä pienistä
euroista isona tulee.

10000

Säästäminen kannattaa aloittaa vaikka tänään. Pienestäkin kuukausittaisesta summasta tulee suuri summa, kun annat ajan tehdä tehtävänsä. Säästöistä voit saada myös OP-bonusta. Käy osoitteessa op.fi/saastaminen katsomassa säästölaskuriamme tai tule käymään konttorissamme. Näet itse, kuinka aika vaurastuttaa säästäjän.

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

Länsi-Suomen OP

TERÄVÄÄ PIIRTOA SONY

32" LCD

ale
-150€

- teräväpiirto virittimet
- Bravia engine2
- antenni ja kaapeli myös mpeg4 virittimet

NYT
tuotuna ja
asennettuna

799,-

ovh. 899,- kuljetus + asennus 50,-

expert

 PORIN KONERA

www.konera.fi

Antinkatu 21 ☎ 631 6900 • MA-PE 9.30-18 • LA 9.30-14

Pori sykkii.

AVUSTAJAKOIRA KUKAN KOHTALOKAS TARINA

Palvelin mammaa kaksi vuotta. Ikää siis Kukalla oli kaikkiaan neljä vuotta. Opetin mamman kävelemään uusiksi toimiessani vasempana kynnärsäuvana. Olin muutenkin tärkeänä apuna, kun mamma oli käsistään niin kömpelö, että pudotteli käsi- neitä ja kaikkea rahasta alkaen, joita sain nostella mammalle. Olin myös hyvä kodin vahti, jottei ketään yllätyksellisiä vierai- ta päässyt tulemaan, ennen kuin mamma pääsi varmistamaan kuka on tulossa.

Kesäkuun 12. Päivä koitui kuitenkin ikäväksi päiväksi.

Olimme aamulla käyneet mamman kanssa Seinäjoella fysikkai- lissessa hoidossa. Kotiin tultuamme tapanani oli käyttää Kukka pihlajan alla pissalla. Pissan suoritettuaan Kukka lähti kuin kut- susta länteen päin. Menin tietenkin perään autolla katsomaan minne Kukka meni, mutta kutsusta huolimatta ei löytynyt enää mitään merkkiä missä Kukka on. Seuraavana päivänä menin tekemään poliisille katoamisilmoituksen. Sitten otin Rasti- Kurikan suunnistajiin ja reserviläisiin yhteyttä, että katselevat lähimaastoja. Lisäksi mukaan tuli Ilmajoen ilmailuharrastajat, jotka katselivat ilmasta käsin löytyykö mitään. Mikään näistä toimenpiteistä ei tuottanut minkäänlaista tulosta.

Laitoin lisäksi Ykköset lehteen kolme kertaa maksullisen il- moituksen, joka tuottikin kolmesta koirasta tietoa. Käytyäm-

me varmistamassa nämä koirat, niin mikään ei ollut Kukka. Vaan kultainen noutaja tai joku muu sekarotuinen koira.

Sain myös Iltalehteen, että Iltasanomiin jutun. Näistä tulikin soittoja, jotka olivatkin vain sellaisia, joissa tyrmistytettiin Kukan katoamisesta. Pitkän aikaa aamuisin menin ulos katsomaan ja huutelemaan, josko Kukka tulisikin vielä kotiin mutta tur- haan.

Kävin vielä poliisiasemalla tiedustelemassa sen hetkistä tilan- netta. Vastaus oli, että romanit ovat mahdollisesti vieneet koi- rani itä- tai länsirajan yli ja tullilla ei ole resursseja tarkistaa koiria. Kukkakin oli helppo kuljettaa autossa, kun nukkui, kun pääsi auton kyytiin. Myös noin viikko Kukan katoamisen jäl- keen Koskenkorvalta katosi samalla tavalla snautseri.

Tiedoksi muillekin avustajakoirien omistajille, että nämä koi- rat ovat helppo tapa tehdä rahaa vaikkapa pientäkin maksua vastaan. Joten olkaa aina varuillanne mitä ympäristössä tapah- tuu.

Muille koirakoille hyvää ja antoisaa työuraa jatkossa!
Marjo Pikkumäki

(Enemmän Kuin) Koira

Katseeni kosketti kivistä kalliorantaa
ja sinä makasit mustikoiden seassa

sinä, joka toit vaihtoehtoon,
tasapainon ja muutoksen

Ja maailma oli uusi -

minuun puhalsivat
tuntureiden vapaat tuulet

Ja sinä olet vielä nuori, mutta
ne silti kehoittaa totuttelemaan
ajatukseen luopumisesta -

Vaan minulta, minulle,

Sinä Et Kuole Koskaan

Sydämen Lämmittäjä

Pikisilmä,
märkäkuono,
pusutyttö,
heilupyly

sylinvaltaaja
- ja sängyn

Ja tae siitä,
että hymyilen -

oli sää millainen tahansa

ja vaikka
kuinka sekaisin
tuulet ja maailmat

Minun voimaeläimistäni
vahvimmat
nukkuvat sylissä
ja jalkopäässä

Yksi niistä noutaa
kuun ja toinen auringon,

silloin kun
kipu kivittää
katseen -

kolmannen silmissä palaa
yön rajaseutujen tulet

Terveisin Katariina Paatelainen

Mehiläinen Fysioterapia

Hämeenlinna

Raatihuoneenkatu 10, 4.kerros

www.mehilainen.fi/ajanvaraus

puh. (03) 6156500

PT-keskuksesta pyörätuolit, seisomatelineet,
käsipolkupyörät, sähköpyörätuolit, skootterit,
henkilönostimet ja -liinat.

Päivittäiset apuvälineet nyt myös
verkkokaupastamme:

www.ptkeskus.fi/verkkokauppa

Malminkaari 9, 00700 Helsinki, Puh 0207 912 740
fax 0207 912 759, www.ptkeskus.fi

Teksti ja kuvat: Sari Salovaara

Ninnun tsemppivuosi 2008

Meillä oli Ninnun kanssa aika tavanomaista ja töiden täyttämää elämää alkuvuonna 2008, mutta sitten tuli väkisinkin rutiineihin katkos. Keväällä huomasin Ninnulla reidessä pienen haavan ja kohouman. Ajattelin sen saaneen ehkä tallilla terriereiltä pureman. Kun iho ei parissa päivässä näyttänyt omilla hoidoilla paranevan, vein Ninnun lääkäriin, joka totesi jalassa olevan pienen kasvaimen. Leikkaus sovittiin vajaan viikon päähän, mutta jo selvästi havaittava paise näytti kasvavan päivä päivältä. Huolissani vein Ninnun päivystykseen klinikalle, jossa laboratorionäytteestä selvisi että kyseessä olikin pahanlaatuinen mastsolukasvain. Pahimmillaan voisi käydä niin, että täytyisi tehdä raaja-amputaatio ja ainakin tarvittiin leikkaus ja sitä ennen vielä hoitoja, jotta ennuste paranisi. Huhuh, olin tietenkin hädissäni. Ystävien tuella me alettiin Ninnun kanssa yhteinen tsemppaaminen. Pidettiin asenne kohdallaan ja toiveet korkealla! Ninnulla oli sairasloman ajaksi hoitajarinki ja tein mahdollisimman paljon etätöitä. Leikkaus onnistui hyvin, kasvain saatiin pois ja nyt asiasta muistuttaa vain pitkä arpi Ninnun reidessä. Elämä kaikkinen kiireineen normalisoitui, mutta muutin yhtä asiaa: arjessa pitää aina olla paljon ja vielä enemmän haleja ja hyvän mielen hetkiä Ninnun kanssa.

Vuoden toinen yllättävä vastoinkäyminen meille sattui reissussa. Olimme menossa työmatkalla lentämällä Lontoon kautta Manchesteriin. Ninnun papereita ja vaadittavia käsittelyjä oli huolehdittu kovasti kuntoon etukäteen,

mutta kun Heathrow'ssa lentokoneeseen tuli eläinviranomaisen tarkistamaan koiraa ennen maahan päästämistä, alkoivat vaikeudet. Kaikki muu oli tehty oikein, mutta punkkikäsittelystä ei ollut merkintää papereissa. Apua! Pitkien selvittelyjen jälkeen päätös oli, että Ninnu "pidätettiin". Se vietiin viranomaisten toimesta karanteenialueelle eläinten vastaanotto-keskukseen, jonne en saanut mennä sen mukana. Sille annettiin punkkikäsittely ja se vapautettiin 24 tunnin kuluttua. Taas vierähti pari kyyneleitä. Ja kuumeiset uudelleenjärjestelyt käynnistyivät kun meillä piti olla vain lyhyt välilasku. Onneksi British Airways oli tosi joustava, järjesti veloituksetta lennon-siirrot ja hotelliyön kun jäin odottamaan Ninnua. Jälleennäkeminen oli myrskyisiä! Silmälasit vääntyivät ja huuleen sattui kun Ninnu tuli pussaamaan. Animal Reception Centre kylläkin veloitti Ninnusta 200 puntaa

eli 260 euroa. Kaikkea sitä voi sattua. Seuraavalla kerralla brittien loputtomia maahanvientivaatimuksia luetaan suurenuslasin kanssa!

On meillä onneksi kivojakin seikkailuja ja viime vuoteen mahtunut. Yksi hassu esiintymiskeikka oli Elävä maaseutu -tapahtumassa Helsingin messukeskuksessa. Omalla vuorollamme jossain laamojen, aasien ja yli tuhatkiloisen sonnien välissä mentiin areenalle avustajakoira Ninnun ja suomenhevosen edustaneen Kalle-ruunan kanssa. Molemmat perheen nelijalkaiset taiturit esittelivät yleisölle, kuinka tumpele-Sarille nostetaan tavaroita, pelataan palloa ja muuta mukavaa.

Teksti: Soile Englund

Kuva: Soile Englund

Kuva: Soile Englund

Lehtimäen kesätapahtuma 2008

Aputassujen perinteinen kesäleiri oli tuttuun tapaan elokuussa Lehtimäellä. Mukana oli paljon väkeä, monella perheenjäsenet ja toinen koirakin mukana. Perjantai-ilta meni tuttuja tavatessa ja kuulumisia vaihdellessa.

Lauantaina osalla oli tietenkin ohjelmassa pakollinen taidontarkistuskoe ja osa porukasta saattoi hyvillä mielin vain seurustella ja osallistua järjestettyyn ohjelmaan. Taidontarkistuskoe meni hyvin, uusi kaksivaiheinen koe on hyväksi havaittu. Ja samalla Keskisten Kyläkaupassa asioivatkin näkevät avustajakoiria työssään, sillä toinen kokeen osista suoritetaan siellä kauppakeskuksen vilkkaassa tohinassa. Kaikkien iloksi Hippa, Pekka Hätisen uusi itse koulutettu avustajakoira meni testistä

Kuva: Ulla Ayer

läpi ja sai laittaa virallisesti liivit päälle ja ryhtyä töihin Artun seuraajaksi.

Taidontarkistuskokeen ohella ohjelmassa oli koirien reppujen esittelyä, koirahierontaa ja peesarin luento. Reppuja esitteli jo toista kertaa Jenni Köylinen Nallen Polku ja Eräompelu –yrityksestä ja koirahierontaan saattoi varata ajan eläinfysioterapeutti Ritva Sjöströmiltä. Aina tulee yllätyksiä ja alun perin ohjelmassa ollut luento peruuntui ja niinpä saimme kokeneelta peesarilta Taistolta monta hyvää vinkkiä miten koiran kanssa eri tilan-

Kuva: Ulla Ayer

teissa voisi toimia. Taisto Lindfors on yhdistyksen sihteerin Hannu Rinteen peesari ja vanha konkari koiramaailmassa.

Illalla oli vielä illanvietto ja perinteiset arpajaiset. Kaikilla oli suu hymyssä, kun kaikki arvat voittivat ja vielä runsaasti. Usein voitosta oli iloa niin aputassulle kuin emännälle tai isännällekin, mikäs sen mukavampaa. Leppoisaa seurustelua jatkui pitkälle iltaan.

Sunnuntain ohjelmana vielä yhteenveto kesätapahtumasta ja leirin päättäminen ja edessä kotimatka ja paluu tuttuihin kotikuvioihin.

APUTASSUN YSTÄVÄT YHDESSÄ

Frans Raulo, poikansa ja Jami-apatassu, Soile Englund ja Ansa-apatassu.

Uma Aaltonen

Jo viisi vuotta on hyväntekeväisyysyhdistys Ystävät Yhdessä järjestänyt Helsingissä Laakson ratsastusstadionilla Julkkis-Agilityn SM-kisat ja samalla Match Shown. Tuoton pääkohde on aina ollut avustajakoirien koulutuksen tukeminen. Viime kesän jälleen onnistunutta tapahtumaa oli Aputassu-väestä edustamassa aurinkoinen koirankäyttäjä Anna Pasanen mukanaan Nella ja vanhakoiraansa Pumppu. Annan molemmat koirat esiintyivät myös mätsärikehissä ja tulivat melkoisten ruokasäkkien kanssa emäntänsä luo sijoituttuaan luokissaan kärkiporukoihin. Kehiä kiertämättä Jami ja Ansa keskittyivät tekemään Aputassu-peeärrää käyttäjiensä Frans Raulon ja Soile Englundin kanssa. Taisi muutama lippis mennä kaupaksi nelijalkakauppiaiden pysäytettyä yleisöstä sopivaa väkeä.

Julkkisten agilitykisailu on yleisöviihdetä ja kaikilla on hauskaa. Tilaisuudessa

hurrataan töppäyksille ja mokille yhtä paljon kuin hyvälle tuurille ja onnistumisille. Koirien ja muidenkin eläinten ystäviin kuuluvat julkisuuden henkilöt tulevat mielellään kireistä aikataulusta huolimatta mukaan leikkimään koiraurheilua, jotkut jopa lainakoiraan kanssa. Kaikki heittävät roolit hiekkiaan ja antautuvat täysillä yleisön viihdyttämiseen ja koettavat saada ohjattavansa yli ja läpi esteiden. Kari Vepsä, laulaja ja hevosmies onnistui muutaman minuutin harjoituksella jöötti Nekun kanssa hätyyttelemään kärkeä. Ja mies oli vasta toipumassa suuresta lonkkaleikkauksesta, joten agi-kisa oli näyttö myös kunnan palautumisesta ennätysvauhtia.

Ystävät Yhdessä perustajajäsen Marko Björs oli YY:n ensimmäinen toiminnanjohtaja, nykyinen vetäjä on Maarit Makkonen. Jäseninä ovat tavalliset eläinten ystävät, koirien, kissojen, hevosten ja muiden rakkaiden kanssakulkijoiden ar-

Anna Pasanen ja koirat aputassu Nella ja Pumppu.

Elisabeth Rehn, Jussi Eronen ja Marco Björs.

vojärjestystä ei määritellä. Talkootyönä hoidetaan julkiset tapahtumat ja mainio yhteistyökumppanus Masterfoodsin kanssa takaa hyvät Pedigree-eväspalkinnot mätsäriin. Laakson tapahtumassa lahjoitetaan myös juhllallisesti Whiskasin Kissakaveria ei jätetä- keräyksen tuot-

to Suomen eläinsuojeluyhdistykselle ja kahden vuoden välein jaetaan Kiitos Eläimiltä-huomionosoitus henkilölle, joka toiminnallaan ja työllään on edistänyt eläinten arvostusta ja hyvinvointia. Viime vuonna Ystävät Yhdessä palkitsi MTV:n 45-minuuttia ohjelman tuot-

tajan Jussi Erosen Euroopan hevoskuljetusten tilanteen tuomisesta julkiseen tarkasteluun.

YY:n suojelija ja kunniajäsen ministeri Elisabeth Rehn luovutti palkinnon Laaksoilla eikä voinut olla läsnäolevia Aputassujakaan kehumatta, kun on mukana kummikoiratoiminnassa.

(www.ystavatyhdessa.fi)

Kuvat Uma Aaltonen

Kari Vepsä ja Nekku vauhdissa.

Uma Aaltonen ja Marco Björs.

AVUSTAJAKOIRAT JA LAINSÄÄDÄNTÖ

Mikko Arola

Koirat on mainittu lainsäädännössämme useaan kertaan. Tällöin on usein kyse yleisen turvallisuuden vuoksi säädetystä koirakurista tai esimerkiksi elintarvikehygieniasta. Kaikki lainsäädäntö ei kuitenkaan koske avustajakoiria.

Järjestyslaki

Avustajakoiria koskeva maininta sisältyy muun muassa järjestyslakiin.

14 §

Koirakuri

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi koiran omistajan tai haltijan on:

- 1) pidettävä koira taajamassa kytkettynä;
- 2) pidettävä huolta siitä, ettei koira pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle eikä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, toriaikana torille taikka yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua; ([19.12.2003/1195](#))
- 3) pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa.

Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei koske virantoimituksessa käytettävää valtion omistamaa koira, vartiointitehtävässä olevaa vartijan koira, palvelutehtävässä olevaa koulutettua pelastuskoira, liikuntavammaisen avustajakoira eikä näkövammaisen opaskoira.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, ei koske suljettua pihaa, koirien harjoituspaikkaa eikä erityisesti osoitettua aidattua jaloittelualuetta. Koiran tulee kuitenkin näissäkin paikoissa olla omistajansa tai haltijansa valvonnassa.

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, koskee myös kissaa. Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, koskee myös hevosta sekä soveltuvin osin muuta koti- tai lemmikkieläintä.

Kuten laissa on nimenomaisesti todettu, eivät pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdat koske liikuntavammaisen avustajakoira. Näin ollen avustajakoira voi pitää mukana kytkemättä sitä sekä myös 2 kohdassa mainituilla alueilla, kuten kuntopoluilla, toreilla tms. Yleisillä paikoilla.

1 momentin 3 kohdan mukaisen ulosteiden siivous velvoitteen osalta kyseistä poikkeusta ei ole kirjoitettu lakiin. Tältä osin voidaan tulkintaohjetta hakea lakia koskevista esitöistä. Hallituksen esityksen (HE 20/2002 vp, s. 44) mukaan ”Koska avustajakoirat ja näkövammaisten opaskoirat suorittavat osaltaan merkittävää turvaamistehtävää, niiden tulee olla vapautettuja ehdotetun momentin rajoituksista.” Tätä kantaa hallintovaliokunta täsmensi mietinnössään (HaVM 28/2002 vp) seuraavasti: ”Ulosteenpoistovelvoite koskee lähtökohtaisesti myös järjestyslain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuja koiria. Koiran tehtävien luonne tai sen omistajan tai haltijan rajalliset fyysiset mahdollisuudet voivat johtaa siihen, ettei ulostenpoistoa käytännössä voida edellyttää. Kysymyksessä voi olla ainakin paitsi sokea myös liikuntarajoitteinen henkilö taikka kiireellistä virkatehtävää hoitava virkamies.”

Hallintovaliokunnan täsmennys johtaa siis tilannekohtaiseen harkintaan ja normaalin ”maalaisjärjen” käyttöön. Mikäli liikuntarajoitteinen siihen kykenee, on ulosteet korjattava. Usein miten ilman avustajaa liikkuva avustajakoiran käyttäjä ei tähän kykene eikä tätä velvoitetta silloin myöskään ole.

Elintarvikehuoneistot

Toinen avustajakoiran käyttäjän kannalta erittäin tärkeä säännös on Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 9.10.2007/905. Sen 16 § kuuluu seuraavasti:

16 §

Eläinten pääsyn rajoittaminen elintarvikehuoneistoon

Elintarvikehuoneistoon ei saa päästää eläimiä.

Näkövammaisten opaskoirat, liikuntavammaisten avustajakoirat sekä kuulovammaisten kuulokoirat saa kuitenkin päästää elintarvikehuoneiston asiakastiloihin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kauppakeskuksen sisätilaa, jossa ei ole säännöllistä elintarvikkeiden vähittäismyyntiä, eikä ulkotarjoilualueetta.

Tämä säännös on varsin yksiselitteinen eikä juuri analysointia kaipaa. Avustajakoirat saa siis päästää elintarvikehuoneistoihin. Lisäksi erilaisten syrjintäsäännösten valossa tulkittuna säädöstekstiin sisältyvä, melko lievä ilmaisu ”saa päästää” muuttuu pikemminkin muotoon ”täytyy päästää”. Ihmisiä ei lain mukaan saa asetta eriarvoiseen asemaan muun muassa vammaisuuden perusteella.

Avustajakoiran käyttäjä saattaa kuitenkin kohdata tilanteita, jolloin pääsy esimerkiksi ravintolaan koiralta kielletään. Tällöin on useimmiten kyse tietämättömyydestä. Usein tilanne selviää kun koiran käyttäjä seilitte ravintolassa, että kyse on avustajakoirasta, joka saa elintarvikehuoneistoihin tulla. Aina tämä ei kuitenkaan riitä ja koiran käyttäjä saattaa jäädä ilman palvelua. Tällöin on kyse syrjinnästä ja asiasta voi ilmoittaa poliisille.

Tietääkseni avustajakoiraa koskevaa syrjintä asiaa ei ole oikeudessa toistaiseksi käsitelty. Opaskoirien osalta puolestaan käräjäoikeus on muutamia tapauksia käsitellyt ja niissä on säännönmukaisesti päädytty siihen, että ravintolohenkilökunnan toiminnan on katsottu täyttäneen syrjinnän kriteerit ja tuomittu sakko-rangaistus. Ensimmäinen tapaus opaskoirien osalta käsiteltiin vuonna 2005 Vaasan käräjäoikeudessa.

Taksit

Avustajakoiran käyttäjän oikeudet ja avustajakoiran asema apuvälineenä on huomioitu myös valtioneuvoston asetuksessa taksiliikenteen kuluttajahinnoista 25.6.2008/443.

6 §

Lisämaksut

Kuljetuksesta saadaan periä seuraavat lisämaksut:

- 1) enintään 6,00 euron suuruinen ennakkotilausmaksu silloin, kun kuljetus on tilattu vähintään 30 minuuttia ennen asiakkaan ilmoittamaa lähtöaikaa;
 - 2) lentokenttälisä, joka on enintään yhtä suuri kuin se maksu, jonka taksi joutuu maksamaan päästäkseen lentokentällä matkustajaterminaalin alueelle noutamaan asiakasta;
 - 3) enintään 11,30 euron suuruinen avustamislisä, jos asiakas tarvitsee avustamista ja kuljettaminen edellyttää autoa, joka täyttää kaluston esteettömyyttä koskevat, taksiliikennelain (217/2007) 2 §:n 6 kohdan mukaiset vaatimukset tai autoa, jossa on asianmukainen parivarustus;
 - 4) tavarankuljetuslisä:
 - a) enintään 2,30 euron suuruinen isokokoisten esineiden ja koirien kuljettamisesta;
 - b) enintään 11,30 euron suuruinen kuljetuksessa tarvittavien parien noutamisesta ja asentamisesta autoon ennen varsinaisen kuljetuksen alkua.
- Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ennakkotilausmaksua ei kuitenkaan saa periä:
- 1) sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) 9 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista;
 - 2) vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (759/1987) 4, 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista;
 - 3) kehitysvammaisen erityishuollosta annetun lain (519/1977) 39 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista;
 - 4) sairausvakuutuslain (1224/2004) 4 luvun 1–5 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista;
 - 5) kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 15 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista;
 - 6) kansaneläkelain (568/2007) 61 §:ssä tarkoitetuista kuljetuksista.

Edellä 1 momentin 4 a kohdassa mainittua tavarankuljetusmaksua ei kuitenkaan saa periä matkustajan kooltaan tavanomaisista matkatavaroista eikä liikkumisesteisen henkilön välttämättömistä apuvälineistä kuten pyörätuolista, rollaattorista tai opas- tai avustajakoirasta;

Muiden kuin tässä asetuksessa säädettyjen lisämaksujen periminen ei ole sallittua.

Asetuksen 6 §:n 2 momentti osoittaa, että asetuksen laatija on käsittänyt oikein avustajakoiran aseman käyttäjälleen välttämättömänä apuvälineenä. Avustajakoiran kuljettamisesta taksi ei siis saa periä lisämaksua.

Avustajakoira Ansa ja Soile Englund, Johanna Röholm ja opaskoira Swingi.

Avustajakoirakortti molemmin puolin.

TERVEYDENSUOJELUASETUS
 Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään
 19. päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/94) nojalla:

6. luku Yleinen elintarvikehygieniä

32§ Eläinten pääsy elintarvikehuoneistoon
 Elintarvikehuoneistoon ei saa päästää koiria, kissoja tai muita eläimiä lukuunottamatta ulkotilaa, jossa tarjoillaan ainoastaan juomia. Näkövammaisten käyttämien opaskoirien ja liikuntavammaisten avustajakoirien pääsy asiakastiloihin on kuitenkin sallittu. (1.8.2000/596)

INVALIDI LIITTO

SUOMEN MS-LIITTO RY

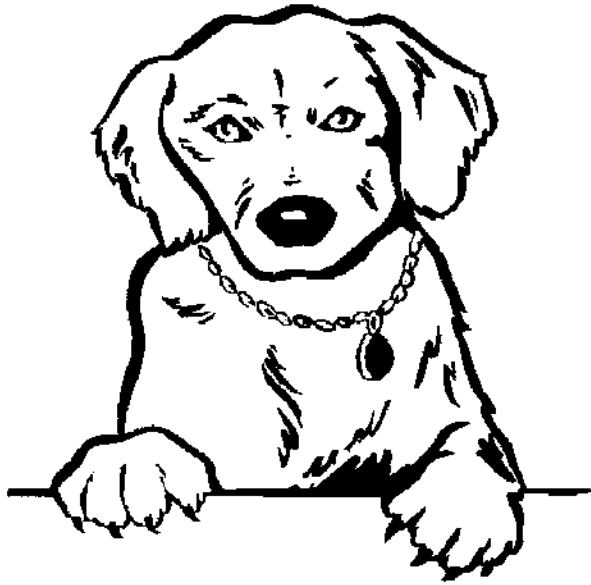
 SUOMEN
ERIKOISAUTOASENNUS

Kelatie 4B 01450 Vantaa
Vaihde: 09 294 7294
Fax: 09 294 7295
www.suomenerikoisautoasennus.fi

Jorma Lehmus 045 112 8649
jorma.lehmus@suomenerikoisautoasennus.fi

Tommi Marila 050 401 9007
tommi.marila@suomenerikoisautoasennus.fi

Jari Suomalainen 0400 570 441
jari.suomalainen@kuopionautosahko.fi

***Aputassut
pitävät
huolta
Sinusta***

***Aivan kuten
Scania pitää
huolta omistaan***

SCANIA
Oy Scan-Auto Ab

AVUSTAJAKOIRA MALLINA ROBOTILLE

Netissä ilmestyvä lehti Tiede.fi kertoi 28.10.2008 Georgian teknillisen instituutin tutkivan kuinka avustajakoiran tehtäviä voisi opettaa robotille.

Robotit siis opetetaan matkimaan avustajakoiria. Huippukoulutetut työkoirathan ovat arvostettuja toimintarajoitteisten henkilöiden avustajia, ne kun osaavat auttaa niin monessa arjen tilanteessa, kuten esimerkiksi avata ovia, syyttää valoja, nostaa ja hakea tavaroita, auttaa pukeutumisessa ja olla kävelytukena.

Kaikilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta saada koiraa, joten Georgian teknillisen instituutin tutkijat päättivät opettaa avustajakoiran tehtäviä robotille.

Tutkijat kartoittivat avustajakoirien käytäytymistä ja komentoja ja ohjelmoivat robotin tekemään samoin. Robotti tottelee puhekäskyjä, mutta kohde sille täytyy näyttää laserkynän avulla. Katsekontakti tai käsimerkit eivät siis sentään onnistu.

Artikkelin mukaan GITin avustajarobotti pystyy nyt toistamaan kymmenen palvelukoirien taitamaa tehtävää, muun muas-

sa avaamaan mikroaaltouunin oven sekä noutamaan halutun tavarän. Videossa sujuu myös oven avaus ja laatikon kiinni laittaminen.

Tutkijat sanovat, että koira onkin erinomainen malli palvelurobotille. "Robottitutkijoiden ei pitäisi pitää pelkkää ihmistä esimerkkinä", totesi avustajarobotin kehittäjä, professori Charlie Kemp kansainvälisessä biorobotiikkakonferenssissa Arizonassa.

Onhan mahdollista, että robotit ajan mittaan oppivatkin paljon avustajakoiran taitoja ja varmaan sosiaalinen kanssakäyminen ympäristön kanssa on toisenlaista, kun ihmiset tulevat ihmettelemään robotia elävän aputassun sijaan. Ei ehkä tarvitse hätistellä niin montaa ihailijaa loitommalle kuin avustajakoiran kanssa. Mutta eihän robotti koskaan voi korvata sitä lämpöä, läheisyyttä ja turvaa minkä nelijalkainen avustava karvakuono tuo tullessaan, olkoot tutkimustulokset millaisia tahansa!

Juttua ja video avustajakoira-robotista löytyy internetistä täältä:

<http://www.tiede.fi/uutiset/uutinen.php?id=3556>

http://www.hsi.gatech.edu/hrl/project_canine.shtml

referaatti: Soile Englund
kuvat: GIT

**Tehtaantie 6
28400 ULVILA**

www.kuntokeskus.net

**HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS
KOSKIDENT**

Koskikeskus, lok. 91, 33100 Tampere
Puh. (03) 3142 9900
Fax (03) 3142 9955

Kohtaan avustajakoiran! Miten toimin?

Teksti: Ulla Ayrer

Työssä olevan avustajakoiran voit kohdata missä tahansa liikutkin: kadulla, lenkipolulla, elintarvike- ja muissa liikkeissä, kahviloissa, ravintoloissa, virastoissa, opiskelu- työpaikoissa, sairaaloissa ja poliklinikoilla, parturissa, WC:ssä, hississä jne. Seuraava lainaus on Valtakunnallisen vammaisneuvoston laatimasta palvelukoira-esitteestä:

Mitä laissa sanotaan?

Terveysturvallisuuslain 6 luvun 32 pykälän toisen momentin mukaan: näkövammaisten käyttämien opaskoirien ja liikuntavammaisten avustajakoirien pääsy asiakastiloihin on sallittua. Rikoslain 11 luvun 9 pykälä puolestaan kieltää työtehtäviä hoidettaessa tapahtuvan syrjinnän. Laissa todetaan, että joka ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla, kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä asettaa tämän ilmeisen eriarvoiseen tai muita huonompaan asemaan esim. terveydentilan perusteella, syyllistyy syrjintään. Opaskoiran tai avustajakoiran kanssa liikkuvan vammaisen henkilön sisään pääsyn estäminen voi täyttää edellä mainitunlaisen syrjinnän tuntomerkit. Opas- ja avustajakoirien vieminen esimerkiksi ravintoloihin, elintarvikeliikkeisiin, virastoihin, harrastustiloihin jne. on sallittua.

Ole kuin et olisikaan!

Kun kohtaat avustajakoiran, on tärkeintä olla kiinnittämättä koiraan minkäänlaista huomiota – käyttäjää sen sijaan voit tervehtiä kuten ketä tahansa henkilöä. Jos tällaisen koirakon (käyttäjä + avustajakoira) kohtaaminen on sinusta kiinnostavaa ja toivoisit saavasi tietoa, voit toki kysyä, sopisiko pieni keskustelu.

Jos itselläsi on koira kotona, ymmärrät hyvin, miten halukkaasti koira ihmisen kohdatessaan ottaa kontaktin pelkästään siihen luodusta ystävällisen katseen johdosta. Avustajakoira on koulutettu olemaan huomioimatta ympäristöään, mutta koiran luonteen ja sosiaalisuuden tunteesasi tiedät miten vaikeaa sen on kieltäytyä pajaavista sanoista ja käsistä! Koiran omistaminen ei siis mitenkään puolla avustajakoiran työn häiritsemistä ("no kun meilläkin on koira") – päinvastoin! Koiran työskentelyn häiritseminen, vaikkapa vain tervehtimällä sitä, voi aiheuttaa vaaratilanteen käyttäjälleen, sillä avustajakoiran käyttäjällä ei ole niitä ominaisuuksia ja taitoja, joita sinulla, terve koiranomistaja on (kova ääni ja vikkelät jalat). Jos koira

toimii käyttäjänsä pystyssä pysymisen tukijana, jokainen tietää mitä tapahtuu, jos tuki lähtee omille teilleen. Myös arvokas avustajakoira voi tällöin joutua vaaraan!

Avustajakoirien käyttäjät toivovat muilta koirien ulkoiluttajilta, että ohittaisitte avustajakoiran käyttäjäneen riittävän etäältä etenkin, jos tiedätte koiranne innokkaaksi tutustujaksi, araksi (haukkuva) tai jopa aggressiiviseksi. Mahdollisten ongelmatilanteiden ennalta ehkäisy on aina helpompaa kuin niiden selvittäminen!

Auta avustajakoiraa keskittymään työhönsä antamalla sille työrauha. Koira nauttii tekemästään työstä, ja jos annat sen rauhassa seurata isännän sille antamia ohjeita, pääset näkemään koirakon hienoa yhteistyötä.

Koska käyttäjät usein ovat ns. monivammaisia, on aina syytä ottaa huomioon se, että koiran käyttäjä harvemmin kykenee väistelemään vastaantulijoita. Pyörätuolia ei ole helppo käsitellä silloin, kun käsien voima ja mahdollisesti myös hallittavuus, on heikentynyt. Toisaalta avustajakoiran kanssa kävelevällä henkilöllä saattaa olla suuria vaikeuksia pystyasentonsa säilyttämisessä mm. pareesi(halvaus)oireiden, taspainoelinten vaurioitumisen tai voimakaiden kipujen vuoksi. Jätähän koirakolle riittävästi tilaa liikkumiseen!

Avustajakoiran tunnistemerkki

Tunniste on kiinnitettynä koiran valjaisiin. Ainoastaan Invalidiliiton hyväksymät koirat saavat avustajakoira- oikeudet ja niistä kertovan tunnuksen. Koirien taitotasoa valvotaan taidontarkistuskokeella, johon jokaisen käyttäjän tulee osallistua joka

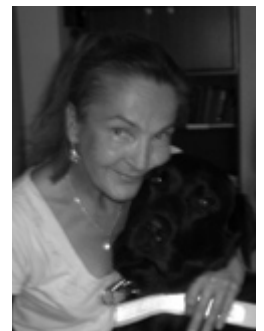

toinen vuosi, kunnes koira on täyttänyt 8 vuotta.

Avustajakoirien käyttäjät ikuisia tiedottajia ja opiskelijoita

- * Sinulla on oikeutesi – muista, mitä laissa sanotaan. Siinä ohessa sinulla on myös velvollisuuksia, mitä kohteliaisuuteen ja muiden ihmisten huomioonottamiseen tulee.
- * Olet pienen, mutta näkyvän ryhmän edustaja, missä sitten liikutkin.
- * Pidä avustajakoirasasi motivoituneena toimimaan kanssasi! Illoisesti toimivaa koirakkoa on miellyttävä katsella.
- * Avustajakoira on arvokas ja vain harvojen saama apuväline, joten pidä siitä ja sen taidoista hyvää huolta! Luovutusjaksolla saadun oppimateriaalin toistuva kertaaminen antaa eväitä ja innostaa sinua koirasi lisäkoulutuksessa. Avustajakoirien kouluttaminen eli ohjaus ei pääty koskaan.

Iloista tassuttelua meille kaikille kulkijoille ja kohtajille toivottaen Ulla ja Ville!

LÄMPIMÄT KIITOKSET

Aputassutoimintaa tukeneille:

ESPOO-HELSINKI-VANTAA

Partanen Oy
 Selective investor Oy
 Semac Oy
 Suomen Lämpömittari Oy
 Terramare Oy

HAMINA

Autoportti Oy
 BASF Oy
 Dynea Cemichals Oy
 East Light Oy
 Eläinklinikka Mar-Vet
 Hamina Multimodal Terminals
 Haminan 3 apteekki, Itäväylä
 Haminan Satama Oy
 Haminan Vanha Rautakauppa Oy
 Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy
 Isännöinti Hillo Oy
 Jopi –Matkat Oy
 Konepaja Hamjets Oy
 Kymen Paperinjalostus Ky
 Mainpartner Oy
 MCM Timber Oy
 Nana Eurooppa Oy
 Neste Oil, Haminan terminaali
 Nordea Pankki, OP, Sampo pankki
 N-TRANS Oy
 Osuuskauppa Ympyrä
 Saybolt Finland Oy
 SGS Inspection Services Oy
 Transfennica LTD
 Turboykköset Oy

HOLLOLA

A-Kassi Ky
 Autohuolto Make & JANI Oy
 Cama-Team Oy
 Oy Finn-Tack LTD
 Hollolan Apteekki
 Hollolan Metall Oy
 Hollolan Viilu ja Laminaatti Oy
 Kuljetusliike Hopea Oy
 Lahden Autokori Oy
 Melektra Oy
 Muovijaloste Oy
 Naisten Pukutehdas Oy
 Pemco Oy
 Paakkisen Automaalaamo Oy
 Oy Pamon Ab
 Solmaster Oy
 Suomen Kotikylmiö Oy
 TJ-Kuitu

HÄMEENLINNA

Aulangon Apteekki
 Autotalo Laakkonen
 Cumulus Oy
 GS-Hydro Oy
 Hämeen Diesel Oy
 Hämeenlinnan Keskusapteekki
 Hämeen Sanomat Oy
 Hämeen Traktorihuolto Oy
 Kaurialan Apteekki
 Konecreanes Standard Lifting
 Markku Juselius Oy
 NCC Rakennus Oy
 Paletti Oy
 Raatihuoneen Apteekki
 Tori-Apteekki

JANAKKALA

Grafimax Oy
 HST-Konepaja Oy
 Janakkalan Osuuspankki
 Kirjapaino Jaarli Oy
 Konepaja Aho Oy
 Konepaja Kuivanen Oy
 Lokapalvelu Häme Oy
 Maarakenus M. Laivola Oy
 Nekopa Oy

IISALMI

Ahmutuote Oy
 ECO-Print Oy
 Iisalmen Osuuspankki
 Iisalmen Putkiasennus Oy
 Iisalmen Sähkö- ja
 Automaatiosuunnittelu Oy
 Lapinlahden OP, Iisalmi
 Metallityö Vainio Oy
 Normet Oy
 Painotalo Seiska Oy
 Pironetti Oy
 Savipellon Apteekki
 Savon Lasituote Oy
 Savon Murtoisuus Oy
 UKM UK-Muovi Oy
 Zira Oy

IMATRA

Imatran Seudun Sähkö Oy
 LVIS-Projektit Oy, Imatra
 Rakennusvirta Oy, Imatra

JOENSUUN SEUTU

Arbonaut LTD
 Asianajotoimisto Jukka Ketonen Oy
 Asianajotoimisto Kontturi & Co Oy
 Asianajotoimisto Ranta & Väänänen Oy
 Asianajotoimisto
 Simonen & Savolainen
 Broman Groop Oy
 Dimeks Oy
 E. Hartikainen Oy
 Fimec CNC Oy
 Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen
 Ite Lääkärikeskus
 Joen Isännöintipalvelu Oy
 Joen Sähkötekniikka Oy
 Joensuun Juva Oy
 Joensuun Keskusapteekki
 Joensuun Kumipörssi Oy
 Joensuun Kuntohovi
 Joensuun Kustannus Oy
 Joensuun Nostajat Oy
 Joensuun Ratsastusvaruste Oy
 Joensuun Rautavarasto Oy
 Joensuun Sähköpalvelu Ky
 Joensuun Uusi Apteekki
 John Deere Forestry Oy
 JokiHydro Oy
 Juhta Oy
 Karjalan Heili
 Karjalan Purku-Pojat Oy
 Kauppahuone Laakkonen
 Kekäle Oy
 Kesla Oy
 Kimmelux Oy
 KM-Yhtymä Oy
 Konekorjaamo Riikonen Oy
 Konepaja Antti Ranta Oy
 Kuljetusliike E. Mäkinen Oy

Kuusakoski Oy
 Kärripojat Oy
 Lakan Betoni Oy
 Laskentatulos Oy
 Lassila & Tikanoja Oyj
 Lehtosen Liikenne Oy
 Linja-Karjala Oy
 Lukkorengas Oy
 LVI Asennus ja Huolto, Outinen
 Lääkärikeskus Suinuu & Co Oy
 Markkinointi Muikku Oy
 MeMetal Oy
 MTP Hydraulikka Oy
 NCC Rakennus Oy
 Nordea Pankki Oyj
 PLP Pääkkönen Ky
 Pohjois-Karjalan Systema Oy
 Pohjois-Karjalan KTK Oy
 Pohjois-Karjalan Osuuskauppa
 Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
 Porokka Forest Oy
 Rakennusliike Anres Ky
 Rakennustoimisto K. Tervo Oy
 Salomaa Säätiö
 Savo-Karjalan Linja Oy
 Stora Enso Metsä Oyj
 Sähkö-Saarelainen Oy
 Sähkösuunnittelu Hakulinen Oy
 Tekmanni Oy
 Teräskulman HML-Asema Oy
 Tietokate Oy
 Tilijussila Oy
 Timosen Auto Oy
 Thermo Fisher Scientific Oy
 Vartiointi Tanskanen Oy
 Vemta Oy
 Veritas Henkivakuutusyhtiö
 Vexre Oy
 Viimet Oy
 Waratah OH Oy
 YIT Rakennus Oy
 X-Partner Oy, Joensuu

JOUTSENSO

Finn-Valve Oy
 I-Kone Oy
 Jousteel Oy
 Joutsenon Dieselasennus Oy
 Joutsenon Elementti Oy
 JTT Konepaja Oy
 Mekala Oy
 Metehe Oy
 Plannija Oy Ab
 Premekon Oy
 Toplift Oy
 VP-Kuljetus Oy

JYVÄSKYLÄN SEUTU

Allaway Oy
 Esleyhtiö Oy
 Etuovi.com
 GHS Lukkoasema Oy
 Hakamet Oy
 HB-Betoniteollisuus Oy
 HK Instruments Oy
 Hovi Apteekki
 Hytalex Oy
 IF Vahinkovakuutus, L-Suomi
 InMics Oy
 Isohanni & Elevara Oy
 JE-Urakointi Oy
 John Crane Safematic Oy
 JPM-Info Oy
 JST Oy
 Oy Juho Jussila
 Jypro Oy

Jyvä Apteekki
 Jyvä-Caravan Oy
 Jyväsjaterm Oy
 Jyvä-Jää Oy
 Jyväskylän Pelti ja Eristys Oy
 Jyvä-Pinta Oy
 Jyväspring Oy
 KAK Yhtiöt Oy
 Karto Oy
 K-Citymarket, Keljo
 Keskimaa, Prisma
 Keski-Suomen Ilmastointihuolto Oy
 Keski-Suomen Koneistamo Oy
 Keski-Suomen Kuljetus Oy
 Keski-Suomen Osuuspankki
 Keski-Suomen Puutarha-apu Oy
 Keski-Suomen Rakennus ja
 Rauditus Oy
 Keljon Apteekki
 Kespet Oy
 Kirjapaino Kari Ky
 Kirjapaino Ässä Oy
 Komas Oy
 Konteräs Oy
 KSPT-Insulation Oy
 Kuljetus O. Jylhä Oy
 Kuusakoski Oy
 Lasi-Kalle Ky
 Lassila & Tikanoja Oyj
 LVI-Dahl Oy
 LVI Mak- Tek Oy
 MAP Medical Tech Oy
 Media Cabinet Oy
 Metsätyö Oy
 M-Levy Oy
 Muuratpuu Pohjonen Oy
 Nyanssi Kalusteet Oy
 PL-Asennus Ky
 Printcenter Oy
 Pronor Automation Oy
 Puukeskus Oy
 Rannan Teollisuuskuone Oy
 Raskasosapalvelu J. Eljander Oy
 Rautia Perälä
 Red One Plus
 Reino Lahtinen Oy
 Reteko Oy
 Rikamat Oy
 Serimedia Oy
 Oy Silenta LTD
 Sorhio Oy
 Suomala Oy
 Suomen Kiintokaluste Oy
 Suomen Kunicenter Oy
 Suomen Ilmastointi ja Savunp. Oy
 Suomen Terveystalo, J:kylä
 Teräsmyynti Timo Lehtimäki
 Tikkakosken Apteekki
 Tikka Group Oy
 Tikkakosken konepaja Oy
 Tikkanostot Oy
 Tikkapinta Oy
 Tikomet Oy
 Timantitityö Oy, J:kylä
 Toivola-Team Oy
 Total Kiinteistöpalvelu Oy
 Tourulan Metall Oy
 Tukkuporras Oy
 Työkalu ja Varaosa Oy
 Western Parts

JÄMSÄ-JÄMSÄNKOSKI

Ekokem Oy Ab
 Hiekkapuhallus Yhtymä
 Jämsän Apteekki
 Jämsänkosken Teräsvalmiste Oy

Jämsän Metall ja Kuljetus Oy
 Jokinen Oy, Kuljetus-Koneurakointi
 Metallityö A. Heinonen Oy
 MKH Press Oy
 PR Rolls Oy
 Talasmet Oy

KANGASALA

Artekno- Pur
 A&T Tikkala Oy
 Estola & Co Ky
 Hämeen Rakennuskone Oy
 Kangasalan I Apteekki
 Kangasalan Kiinteistöpalvelu
 Kangasalan Optiikka Oy
 Kangasalan Osuuspankki
 Kangasalan Pajamäki Oy
 Kangasalan Tilitoimisto Oy
 Kuljetus Poussa Oy
 Levyneilä Oy
 Luopioisten Säästöpankki
 Löytötex Oy
 Mansen Timantisaha Oy
 Noisetek Oy
 Pikon Betoni Oy
 Rakennusliike Tikirak Oy
 Rudus Oy
 Sammon Metall Oy
 Soraset Yhtiöt Oy
 Suoraman Apteekki
 Suoraman Elementti Oy

KERAVA

Oy Flinkenberg Ab
 Jätehuolto Jorma Eskolin Oy
 LVI-Asennus Welander Oy
 PNO Trailer Oy
 Rakennustoimisto Nousiainen Oy
 Tilitoimisto E. Nurmi Oy

KOTKA

Asennus Pojat Ay
 Asianajotoimisto
 Raimo E.J.Kantola Ky
 Autokliinikka Ky
 Danisco Sweeteners Oy
 Elpotek Oy
 Enmac Oy
 Finarte (India) Oy
 Finex Oy
 Hakamäen Apteekki
 ILP-International Logistics Oy
 Oy Imas LTD
 Incolog Freight Services Oy
 Insinööri-toimisto Ylimäki &
 Tinkanen Oy
 Inter Marine Oy
 JH-Kaivu Ky
 Karhulan Lehto Oy
 Karhulan Pakkaus Oy
 Kauppatorin Apteekki
 K-Citymarket, Markus Skogberg Oy
 Keittiökalu- ja -kaluste Oy
 Keski-Kotkan Apteekki
 Kontio Apteekki, Karhula
 Kotka Automation Oy
 Kotka Control Oy
 Kotkan As-Mi Oy
 Kotkan Kuljetus Oy
 Kotkan Käämityö Oy
 Kotkan Lääkärikeskus Oy
 Kotkan Satama Oy
 Kotkan Seudun Osuuspankki
 Kotkan Seudun Talokeskus Oy
 Kotkan Tarvikeapu Oy
 Kotkan Tukkupalvelu Ky

K-Rauta, Kotka
 Kym Data Oy
 Kymen Puhelin Oy
 Kymera Oy
 Laitila Arkkitehdit Oy
 Lasivuorimaa Oy
 Lassila-Tikanoja Oyj
 Lämpösulku Oy
 Maalausliike M. Maja Oy
 McKone
 Nurminen Logistics Oyj
 Painokotka Oy
 Paperix Oy
 Pesuainetukku Osola Oy
 PPT-Pölypoisto Ky
 Proidual Oy
 QM Installation Oy
 Raskone Oy
 Refrak Oy
 Reilers Oy
 Stena Metall Oy
 Steveco Oy
 Talco Ky
 Tasoite ja Maalaus Mankinen Oy
 TM-Palvelu Oy
 Transmare Logistics Oy
 Transport Lindqvist Oy
 TSS Transport Shipping Services
 Varsal Oy
 Wersowood Oy
 Öljy-Hetki Oy

KOUVOLAN SEUTU

Ameko Oy
 Anjalankosken Linja Oy
 Arposalo Oy
 Arvola Oy
 Asfaltti-System Oy
 Autosalpa Oy
 BIM Finland Oy
 Easmar Logistics Oy
 Ekovilla Oy
 Elimäen Apteekki
 Elimäen Liikenne Oy
 Elimäen Osuuspankki
 Enerkem Oy, K:la
 Expert, Kuusankoski
 Finero Oy
 Finn Installpipe Oy
 Gasum Oy
 Halton Oy
 Hotelli Sommelo
 Hyötypaperi Oy
 Inkeröisten Apteekki
 JET-STEEL Oy
 JFD Pumps Rotors Oy
 Jätehuolto E. Parkkinen Ky
 KCC Kouvolan konsulttikeskus Oy
 Kivisampo Oy
 Kouvolan I Apteekki
 Kouvolan Lukko Oy
 Kouvolan Putkityö Oy
 Kouvolan Saha Oy
 Kouvolan Sanomat
 KSS Energia Oy
 Kuumi Oy
 Kuusan Maansiirto Oy
 Kuusaa Metall Oy
 Kuusankosken Lukko Oy
 Kymen Betonileikkaus Ky
 Kymen IV-Valmistus Oy
 Kymenlaakson Sähkö Oy
 Kymijoen Osuuspankki
 Kymtec Oy
 Lumon Oy
 Mainostalli Ky

ME-Auto Oy, K:la
 Metallisorvaamo M. Hakala Oy
 Mytek Oy, Anjalankoski
 Osuuskauppa Ympäristö
 Peltolan Kuljetus Oy, Kuusankoski
 Peltolan Metallit Oy
 Pikaterä Oy
 Pikatilat Oy
 Pohjois-Kymen KTK
 Puhdistusliike R. Jokimäki Ky
 Rakennustoimisto Rasto Oy
 Raskone Oy, K:la
 R.A. Wickholm Oy
 R K L Kolmera Oy
 Ruusutarhat Oy
 Schenker Oy
 Solvay Chemicals Finland Oy
 Tehoc Oy
 T. Lehtinen Ky
 Tykkä Oy
 US Wood Oy
 Valkealan Apteekki
 Vari Oy
 Viavest Oy
 Viiden Tähtien Mattohuolto
 VR Henkilöliikenne
 Wienerberger Oy Ab

KUOPIO

Autorobot Finland Oy
 Econosto Oy
 Eristys Kelvin Oy
 Experant Oy
 Junttan Oy
 Kartanon Mittakaluste Oy
 Kevama Oy
 KKK Kuopion Kuljetuskaluste Oy
 Kuopion Eläinlääkärikeskus Oy
 Kuopion Hammasklinikka
 Kuopion Konepaja Oy
 Kuopion Osuuspankki
 Kuopion Talokeskus Oy
 Kuopion uusi Apteekki
 Kuopion Varaosakeskus
 Kuormaväline Oy
 Lamiforming Oy
 Lasipari Oy
 Laskentapalvelu Mikkonen Ky
 Lignell & Piispanen
 Lihakunta
 Medikro Oy
 Meca-Kojeisto Oy
 Nostokonepalvelu
 Paisio-Mestari Oy
 Piirila Oy
 Samesor Oy
 SanMat Kunnossapito Oy
 Satama Apteekki
 Savon Kuljetus Oy
 Oy Scantarp Ab
 Suomen Putki-Sähkö Oy
 Sähköfinne Oy
 UPM Metsä, Kuopion Piiri
 Var-Met Oy

LAHTI

Apila Apteekki
 Autopeltimestarit Oy
 Avain-Expert Oy
 Escapaino Oy
 Entop Oy
 ER-Pahvityö Oy
 Esan Kirjapaino Oy
 Firecon Group Oy
 Flaaming Oy
 Flexolahti Oy

Formeca Oy
 Helmi Säästöpankki
 HT Lasertekniikka Oy
 Ins.tsto Honkanen & Huumonen Oy
 Kestobetoni Oy
 Kohopaino Special
 Kosofinn Oy
 Kuljetus- ja Maansiirto
 L.K. Timonen Oy
 Kuljetus. O. Stång Oy
 Lahden Keittiökaluete Oy
 Lahden Lasipalvelu Oy
 Lahden Rakenneteräs Oy
 Lahden Silmäasema Oy
 Lahden Teräteos Oy
 Lahden Tili ja Toimistopalvelu Oy
 Lahden Viilutyö Oy
 LHE Rakennus Oy
 Lasimies Oy
 Lassila & Tikanoja Oy
 Laulumaa Oy
 Leevin Mainos Oy
 Lem-Kem Oy
 LVI-Kiviahjo Oy
 Lähivakuutus Vellamo
 Mainoskuvaamo Viljakainen Oy
 Marakon Oy
 Masku Kalustehalli Oy
 MEG Power Oy
 NJV-Sähkö Oy
 Murrelektonik Oy
 Nirafon Oy
 Nor-Maali Oy
 Novimec Oy
 Osuuskauppa Hämeenmaa
 Pallas-Wood Oy
 Peikko Finland Oy
 Peltosen Puutavara Oy
 Puusektori Oy
 Skudda Suomi Oy
 Säiliöhepo Oy
 Termopoint Oy
 Terätoimitus Oy, Salonen
 TMT-Malinen Oy
 TOP Foam Oy
 Valtapinoite Oy
 Veljekset Wahlsten Oy
 Vesijärven Auto Oy
 YIT Rakennus Oy

LAPPEENRANTA

Avain-Trans Oy
 Contento Oy
 Eristysliike Laihanen Oy
 Etelä-Karjalan Osuuskauppa
 LPR:n Hammaslääkäriasema Oy
 IV-Pötry Oy
 Kartiopuu Oy
 K-Citymarket, Reijo & Päivi Tervo
 K-Rauta, Lappeenranta
 Kuljetusliike Pöllänen Ky
 Laatu-Sähkö Oy
 Lappeenrannan I Apteekki
 LPR:n Asuntopalvelu Oy
 LPR:n Rakennuslasi Ky
 LPR:n Seurakuntayhtymä
 LPR:n Työterveys Ry
 Lukkorengas Oy
 Lähivakuutus
 Nordea Pankki Oyj
 REIM Lappeenranta
 Oy Saimaa Lines LTD
 Saimaan Eristys
 Saipu Oy
 UPM-Kaukas
 Uusi Apteekki, Lappenranta

YIT Rakennus Oy

LAPUA

BE Group
 Jucart Oy
 Lapuan Kurkurit Oy
 Lapuan Nahka Oy
 Jylhän Metalliroumu Oy

LAUKAA

Laukaan Betoni Oy
 Laukaan Eläinsairaala Oy

LUUMÄKI

Luumäen Apteekki
 Luumäen Osuuspankki

MIKKELI

Etelä-Savon Energia Oy
 Etelä-Savon Osuuspankki
 Kariko Oy
 Kuljetusliike K. Kanerva Oy
 Maakunnan Kone
 Mikkelin Otso Apteekki
 Nordea Pankki, Mikkelin
 Osuuskauppa Suur-Savo
 Ramboll Finland Oy
 RL-Huolinta Oy
 Savcor Alfa
 Siimet Oy
 Tilisavotta Ky

MÄNTYHARJU

RKL V. Mättölä Oy
 Vakiometalli Oy
 Veisto Oy

NASTOLA

Jupiko Oy
 IVS-Steel Oy
 Lahden Mittaovi Oy
 Metallisorvaamo A. Pakarinen
 Nasto Welding Pipe Oy
 Novart Oy
 Pedro Oy
 Rautekno Oy
 Uponsor Suomi Oy
 Vedenpää Oy
 Vulganus Oy
 Wipak Oy

ORIMATTILA

Arolan Kuljetus Oy
 Ferroplan oy
 Keraplast Oy
 Kumi- ja Lasihuolto
 Motopalvelu Oy
 Nesco Oy
 Orimattilan Tilikeskus Oy
 SHW Logistiikka Oy
 StopTeltat Oy
 Wemasto oy

OULUN SEUTU

A I Autoväri Oy
 A.J. Mattilan Kirjapaino Ky
 Akkutalo Markuksela Oy
 Arkkitehtitoimisto Arkari Ky
 Avartum Oy
 CellTechSite Oy
 Design-Talo Oy
 Draka NK-Cables
 Eristysapu Oy
 Etra Oy
 Fingrid Oyj
 Fortel Invest Oy

Hammarin Sähkö Oy
 Haurun Jäteauto
 Heikkinen Oy, Hautakivi
 Hongisto Oy
 Hotelli Viililuoto
 Huiput Oy
 Ilmari Lehtonen Oy
 Ins. tsto PLC-Plan Oy
 Ins.tsto Polartek Oy
 Isännöintipalvelu E. Suomela Ky
 Jaara Oy, Maarakennus
 Kalakaveri
 Katterla Oy
 Kempeleen I Apteekki
 Kempeleen Kojeistotuote Oy
 Kesko Oyj, P-Suomi
 Kimmengin Sora Oy
 Koneikko Oy
 Konepaja OKP Oy
 K-Rauta Äimärautio
 K-Rengas ja Huolto Oy
 Kuusakoski Oy
 Kymppi-Eristys Oy
 Köökinkarit T. Näppä Oy
 Lapin Teollisuusrakennus Oy
 Lemminkäinen Oy
 LVI-Centter Oulu Oy
 Masterkilpi Oy
 Meka Pro Oy
 Meranti Siivouspalvelu
 Mikeva Oy
 Motor AJO Oy
 Motorman Oy
 Nordea Pankki Oyj
 Nosturiliike Sulkala Oy
 OMP Konepaja Oy
 Osuuskauppa Arina
 Oulun Energia
 Oulun Kaluste-Pojat Oy
 Oulun Kestomuovirakenne Oy
 Oulun Nosturipalvelu Oy
 Oulun Osuuspankki
 Oulun Pienkuljetus Oy
 Oulun Puukeidas Oy
 Oulun Rakennusteho Oy
 Oulunsalon Apteekki
 Oulunsalon Kehitysyhtiö Oy
 Oulun Seudun Sähkö
 Oulun Systema Oy
 Oulun Teollisuuskojeistot Oy
 Oulun Vuokrakone Oy
 Ouman Finland Oy
 Painomiehet
 Pesuraita Oy
 Planora Oy
 Pohjolan Laakeri Oy
 Pohjola Vakuutus Oy
 POP Oulunsalo, Suupohjan OP
 P-P Metsäkeskus
 Profiilikeskus Oy
 Proventia Group Oy
 Pulla-Pirtti Oy
 Pörhön Autoliike Oy
 Rantek Oy
 Raskone Oy
 RHV-Saneraus/Suunnittelu Oy
 Ruskon Betoni Oy
 Sampo Pankki
 Selmic Oy
 Stena Metallit Oy
 Suomen Autohuolto Oy
 Suomen Visor Oy
 SwanLine Oy
 Talenom
 Talepolat Oy
 Talovarustelupojat Oy

Talus Oy
 Telinekatja Oy
 Teräs-Ali Oy
 Tilitoimisto Arto Marttila Oy
 T:mi Mikko Puuronen
 Trailcon Oulu
 Transport Savikko Oy
 Työkalu ja Varaosa Oy
 Ultracom Oy
 Urheilu & Kalastus Oy
 Veho Oy Ab
 Velj. Hahle Oy
 Viherrengas Oy
 Vientiagentuuri Karppanen
 Viestimaa Oy
 Vink Finland Oy
 Vähälä Yhtiöt
 Wetteri Oy
 Witraktor Wihuri Oy
 WSP Finland Oy
 YTT-Konepaja Oy
 Zeppelinin Apteekki

PORIN SEUTU

CPS Color Equipment Oy
 Hala-Tek Ky
 Harrivaara Ky
 Oy Helminen Engineering LTD
 Ilmastointi Salminen Oy
 JP-Konepaja Oy
 Kalustetukku Pori
 Karhu Apteekki
 Kodin Sininen Oy
 K-Rauta Erelätalo Oy
 K. T. Tähtinen Oy
 Oy KWH Pipe Ab, Ulvila
 Lassila & Tikanoja Oyj
 Lemminkäinen Infra Oy
 Maanrakennus Mäenpää Oy
 Maanrakennus Mykrä Oy
 Mä-Va Kuljetus Oy
 Nanofax Pori
 Nummi Cranes Oy
 Porin Elementtitehdas Oy
 Pori Energia Oy
 Porin Lautamiehet Oy
 Porin Putkirakentajat Oy
 Ratape Oy
 Rosendahl-Talot Oy
 Satapatki Oy
 Satmatic Oy
 Sermatech oy
 Superfos Pori
 Talousmarkka Oy
 Ulvilan Apteekki
 Ulvilan Isännöintipalvelu Oy
 Ulvilan Konepaja Oy
 UTU Elec Oy
 VT-Remonttityö Oy

PORVOON SEUTU – SIPOO

Agricon Ab
 Aktia Säästöpankki Oyj
 Arme Oy
 Autotalo Laakkonen Oy
 Eino Korhonen Oy
 Itä-Uudenmaan Osuuspankki
 K. Hartwall Oy Ab
 K-Rauta, Porvoo
 Liljendals Bruk Ab
 Ab Magnusson & Stoor Oy
 Mahro Oy
 Nordea Pankki Oyj
 Osuuskauppa Osla
 Plastoco Oy Ab
 Oy Porvoo Lasi

Porvoon Lukkuhoolto
 Porvoon Osuuspankki
 Porvoon Uusi Apteekki
 Porvoon Vanha Apteekki
 Porvoon Yrityslaskenta Oy
 Sampo Pankki Oyj
 LVIS Stendahl Oy
 Söderkullan Apteekki
 UM-Asennus

PYHTÄÄ

Hoky Lavarakenne Oy
 Pyhtään Apteekki
 Pyroil Oy
 Rak.tsto Insinööriinija Oy

RIIHIMÄKI

Alu-Releco Oy
 H.G. Paloheimo
 Konepaja Mankinen Oy
 Pipeline Oy
 Riihimäen Seudun Osuuspankki
 Rimera Oy
 Vepro Oy

SAARIJÄRVI

Ariterm Oy
 Logstor Finland Oy
 Soklex Oy

SALO-HALIKKO

Auto IO Oy
 CNC-Team Oy
 Finnfoam Oy
 Halikon Apteekki
 Joeston Oy
 Kuninkaantien Eläinlääkintä
 Kynttilä-Tuote Oy
 Laaksonen Pelti ja Ilmastointi Ky
 Laihon Sähkö Oy
 Leino Valu Oy
 Oy Pertinax Ab
 Piirainen Oy
 Salon Eläinlääkärikeskus
 Salon Kylmäpojat Oy
 Salon Seudun Osuuspankki
 Salon Seudun Puuhelin Oy
 Suur-Seudun Osuuskauppa
 Taulukeskus TK-Team Oy Ab

SEINÄJOEN SEUTU

AK-Tekno Oy
 Asianajo.tsto T. Malmivaara Oy
 Brugg-Pema Oy
 Centaurea Oy
 E-P:n Osuuskauppa
 E-P:n Osuuspankki
 E-P:n Rakennuskuivaus Oy
 E-P:n Snetec Oy
 ER-Pakkauk Oy
 Oy Eurohela Trading Ltd
 Ferrum Skel Oy
 Finnhaeto Oy
 Formia Lakeus Oy
 Hahkaway Oy
 Hannu Multimäki Ky
 Hartman Rauta Oy
 Ilmajoen Rakennus Ky
 Ins.tsto Savela Oy
 I-Print Oy
 Jahaa Jobs
 JH-Kuljetus Oy
 JMJ Käämintä Oy
 Kivisalo Wear Oy
 Konepaja Stemas Oy
 K. T. Tähtinen Oy

Käyttöauto Oy
 Lakeuden Ilmastointi R. Leinonen
 Lakeuden Lukko Oy
 Lakeuden Lähivakuutus
 Lakeuden Nestepakkaus
 Lemmikkiklinikka Mai-Vet Oy
 LVI Dahl
 LähettiLakeus Oy
 Nestepaine Oy
 Nordea Pankki, Seinäjoki
 Nurmon Apteekki
 Pesmel Ky
 Pohjanmaan Putki Oy
 Pohjan Rakennuskone Oy
 Pramia Kalusteet Ky
 R. Mokki Oy
 Sampo Pankki
 Sarpon Liikenne Oy
 Savola Oy
 Seinäjoen Energia
 Seinäjoen Fysikaalinen Hoitolaitos Oy
 Seinäjoen Keskus-Apteekki
 Seinäjoen Koneengas Oy
 Seinäjoen Pintakäsittely Oy
 Seinäjoen PK-Myynti Oy
 Seinäjoen Rengaskeskus Oy
 Seinäjoen Tarratyöt Oy
 Semko Oy
 SFT Finntekniikka Oy
 Sita Finland Oy
 SK-Kojeistot Oy
 Suomen Helaskeskus Oy
 Sähköasennus Kohtamäki Oy
 Teema-Talot Oy
 Tekmanni Pohjanmaa Oy
 Toysän Säästöpankki
 Uness Oy
 Värimiehet Oy
 Wextra Oy

SIILINJÄRVI

Hempan Kaluste Ay
 Hydroline Oy
 Kuopion Rakenneseennus Oy
 M-Erikoiskaluste Oy
 Siilinjärven Osuuspankki
 Suomen Maastorakentajat Oy
 Toivalan Konepaja Oy
 Toivalan Metalli Oy

TAMPERE

Aktia Säästöpankki Oyj, Lielahdi
 Armatek Oy
 Asennusliike Lahtinen Oy
 Ab Atlas Copco Rotex Oy
 BT-Yhtymä
 Componenta Nisamo Oy
 FP-Tamar Oy
 Hervannan Kaivin Oy
 HT Lasertekniikka Oy
 High Tech Tubing Oy
 Hydman Oy
 Hämeen Trukkinostot Oy
 Intermedius Oy
 Keskipakovalu Oy
 Keski-Suomen Räjähde Oy
 Kilpikaivertajat Oy
 Koneisto Reini Oy
 Konepaja Enne Oy
 Korja-Kumi Oy
 Kuusakoski Oy
 Lammin Sivuo Oy
 Lielahden Apteekki
 Mansen Levytyö Oy
 Metallisorvaamo Luhtala Oy
 MHS-Asennus Oy

Neonpoint Oy
 Normilouhinta Oy
 Parker Hannifin Oy
 Pirkan MS-Kojeisto Oy
 Pirkan Teollisuuspinnoite Oy
 Rahtihuolinta Suomi Oy
 Rakennus Oy Paanurakenne
 Remmitalo Virolainen Oy
 Rentlift Finland Oy
 Rimtek Oy
 Scan-Cast Oy
 Suomen Kaukokiito Oy
 Säkkipvaihto Oy
 Tamfelt Oyj Abp
 Tammer Diesel Oy
 Tammerneon Oy
 Tampereen Autokuljetus Oy
 Tampereen Automaatiosähkö Oy
 Tampereen Autosähkö Oy
 Tampereen Pinta-Asennus Oy
 Tapola Oy
 Toivonen Yhtiöt Oy
 UPM Raflatac Oy
 Van Tien Asian Foods

TURUN SEUTU

Apical Oy
 AP-Rakennuslaskenta Oy
 Auraprint Oy
 Auto-Haapanen Oy
 Detector Oy
 DSV Road Oy
 Eläinlääkäriasema Vettori
 Eristys-Toimi Oy
 E-Suomen Kiinteistönvälittäjät Oy
 Felix Abba Oy Ab
 Fiberline Oy
 Finlon Oy
 Fläkt Woods Oy
 Gistele Oy
 Haklift Abt Oy
 Hankkija-Maatalous Oy
 Hemann ' s Project Design Oy
 HES-PRO Finland Oy
 Hietakari Design Oy
 I.S. Mäkinen Oy
 Jautek Oy
 JE-Palvelut Oy
 Kaarinan Apteekki
 Kaarinan Lukko Oy
 Kaarinan Putkistohuolto
 Kantolan Paalutus Oy
 Keramia Oy
 Kiinteistönvälitys M. Tocklin Oy
 Kilpitalo Teikit Oy
 Koira-Kissaklinikka Oy Ab
 Konepaja Häkinen Oy
 Konepaja Laaksonen Oy
 Konepaja Raimecon Oy
 Kone-Tuomi Oy
 Kuljetusliike S. Mannerjärvi Oy
 Kuljetusliike Törmänen Oy
 Kuljetusliike Y. Auramaa Oy
 Kylmäsiilo Turku Oy
 Lasercut Oy
 Lasi-Saneeraus Harjula Oy
 Lassila & Tikanoja Oy
 Levyteknikka Oy
 Liedon Apteekki
 Liedon Osuuspankki
 Liedon Säästöpankki
 L-Suomen Majotuspalvelut Oy
 Lujakumi Oy
 LVI-Pepe Oy
 Lähivakuutus
 Maalaus-Kolarityöt Salminen Ky

Maataso Oy
 Mainoxi Paikal Oy
 Marine Diedel Finland Oy
 Matic-Sorvaus Oy
 Mattilan Kuorma-auto Oy
 Multisafe Oy
 Multilift Oy
 Munakunta
 NCC-Roads Oy
 Noramaa Oy
 Nordea Pankki Oyj, Turku
 Nostokonepalvelu Oy
 Nostolava-Auto Jalo & Jalo Oy
 Nostomyntti Oy
 Pet-Vet Oy
 Prafit Oy
 Puuvaja Oy
 Raikon Konepaja Oy
 Sainio & Salmi Oy
 Oy Scan-Auto Ab
 Sepät Oy
 Sihy Oy, Naantali
 Sirkiän Leipomo Oy
 Sormat Oy
 Spheros-Parabus Oy
 Suomen Bioteekki Oy
 Suomen Terähuolto Oy
 Tapiola-Ryhmä, Turku
 Tasala Apteekki, Raisio
 Tikoma Oy
 Turku Ceramics Oy
 Turku Energia Oy
 Turun Raskaskalusto-Osa Oy
 Turun Sarjatuote Ky
 Turun-Seudun Osuuspankki
 Turun Valo ja Voima Oy
 TVT Asunnot Oy
 Veikko Nummela Oy
 Viherpesu Oy
 Kramet Ky

VAASAN SEUTU

Autoliike Lähemäki Oy
 Ekoman Oy
 Häkan Ajerpe Oy
 Ideasteel Company Oy
 Lakeuden Hydro Oy
 Lähivakuutus, Vaasa
 Painotalo Vartwa Oy
 Rönn & Backhom Ab
 Oy Tom & Tom Ab
 Vaasa Engineering
 Vaasan Avainlukko Oy
 Vaasan Autopaikka
 Vaasan Pelti ja Automaalaamo
 Oy Vaasa Winding Ltd
 Valukoneistus Oy
 Veritas Skadeförsäkring

YLIHÄRMÄ

Juhani Keskinen Ky
 Pellonpaja Oy
 Ylihärman Apteekki

YLÖJÄRVI

Automaalamo J. Lindstedt Oy
 Avant Tecno Oy
 Boxia Oy
 Dinsol Oy
 Dynaset Oy
 Eppu Normaali Oy
 Exemi Oy
 Ferlamec Oy
 Jouka Oy
 Lifehair oy
 Metallogyliike Juholat Oy
 Milltamo Oy
 Nokian NPT Oy
 Painohäme Oy
 Pajatyö Keskinen Oy
 Parker Hannifin Oy

Pilkington Automotive Finland Oy
 Prospero Oy
 Puutoimi Oy
 Rautalaaki Oy
 SIM Finland Oy
 Stilberg Oy
 Veljekset Mattila Oy
 Tampereen Aarporaus Oy
 Tampereen Teräs-Tekniikka Oy
 Toikkonen Oy
 Trimaster oy
 Sukkamestarit Oy
 Väätäinen & Kurittu Oy
 Ylöjärven Apteekki
 Ylöjärven Instrumenttihuolto Oy
 Ylöjärven Sähköliike Oy

PALKINTOJA

LAHJOITTANEET:

Brunberg Oy Ab, Porvoo
 Karjalainen, Joensuu
 K-Maatalous, Seinäjoki
 Kouvola Lakritsi, Kouvola
 K-Supermarket Rakuuna, Lappeenranta
 Panda, Jyväskylä
 Sampo Pankki, Jyväskylä
 Sarvis Oy, Helsinki
 Suomen Höyhen, Riihimäki
 Suvi Tuote Oy, Lappeenranta
 Taerosoll Oy, Kangasala
 Oy Teboil Ab, Hamina
 Tokmanni Oy, Joensuu

TULE LIKKUMAAN JA VIIHTYMÄÄN!

	bussit
Osmankäämintie	Tikkurilantie
	Vahinko-palvelu
Kortekj.	Tiikeri Areena

**Tikkurilan
Tiikeri Areena**

Osmankäämintie 5
 01300 Vantaa
 p. 838 7330, f. 838 73333
 tiikeriareena@kolumbus.fi

KOUVOLAN ELÄINLÄÄKÄRIASEMA

- Digitaaliset ultraääni- ja röntgentutkimukset
- Digitaalinen hammassorron
- Hammashoidot
- EKG-tutkimukset
- Verinäytetutkimukset
- Täyhystykset
- Viralliset lonkka- ja kyynärniveltutkimukset
- Viralliset polvivälikastukset
- Viralliset silmä tarkastukset sopimuksen mukaan
- Luunmurtumaleikkaukset
- Nivelteyhystykset
- Nivelleikkaukset
- Selkäleikkaukset
- Peltomytosakirurgia
- Sisätaudit
- Ihotaudit
- Päiväsaaraala
- Rokotukset
- Keinoisiemennykset
- Tunnistusmerkinnät

Eläinlääkärit: Pia Kesti, Deivi Aljasto, Jenni Kolehmäinen
 Pioneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri: Esa Kesti
 Peltomiehentie 6, 45120 Kouvola p. (05) 3115 123
 www.kouvolanelainlaakariasema.fi

										VELOI- TUSTA				POL- VEKE	
										TONY					
										SÄRKI- KALA					
										PAKO- PUT- KISTA					
		LAA- DUK- KAAM- PI	TILEIL- TÄ	HALPA- MYYN- TEJÄ											
	SI- TAAT- TI	RIKKI- NEN	HER- MU- NEN		PUISIA JUO- MA- KUP- PEJA	LÄTKÄ		RAN- TA- KASVI							
										PIKA- LAI- NOJA					
REININ SIVU- JOKI				LUIS- TELIIJA DREI					TUOK- KO- NEN						
					VIINI- PUL- LOISSA										
				HELLÄ SANA					IHO- SAI- RAUS						
RUI- KUT- TAA															
"8"		PATIO		RUOTII ESIM. LEVYJÄ											
				TANSSI- ORKESTERI			LIIAL- LISES- TA SYÖ- MI- SESTÄ		SPI- NO- ZETTI						
OU- ZOSSA MAIS- TUVA				SAL- VA- DOR											
LUJIA ISKU- JA						PII- PULLE									
			ITALIALAI- SIA PIKKU- AUTOJA		GORE PACI- NO		LEPO- TILOJA		LAS- KEL- MA	TOIS- TU- VASTI					
				PER- SIA- LAISIA											
PAKE- NEE ENSIN				LAU- LAJA MAR- KUS											
				PSYK- KISIÄ											
										@S					

Lähetä ristikko ratkaistuna 30.11.2009 mennessä osoitteella: Soile Englund, Kiskontie 17 A 8, 00280 Helsinki. Kuoreen merkintä "Aputassuristikko". Oikean ratkaisun lähettäneiden kesken arvomme Aputassu t-paidan. Edellisen ristikon voittaja oli: Ritva Vironen, Heinämaa. **ONNEA VOITTAJALLE!**

NIMI _____ LÄHIOSOITE _____

POSTINUMERO JA TOIMIPAIKKA _____ PAIDAN KOKO _____

Täyden palvelun apuvälinetalo

Liikkumisen apuvälineet

Sähköpyörätuolit

Pyörätuolit

Sähkömopot

Kävelytelineet

Autoilun apuvälineet

Lisätietoja: Sami Salonen 040 3488 559

Pyörätuolinostimet

Pyörätuolirobotit

Siirtojärjestelmät

Ajohallintalaitteet

Käyttöistuimet ym.

"Ystäväsi avun avuksi!"

Meiltä myös

- Proteesit
- Ortoosit ja tuet
- Ortopediset jalkineet
- Yksilölliset tukipohjalliset
- Hygienia
- Kodinhoito
- Pukeutuminen
- Terapiavälineet
- Ergonomia
- mm. erityisistuimet ja kotihoitosängyt
- Lasten apuvälineet
- Vuokraus
- Huolto
- Kuulo

Lisätietoja: www.respecta.fi tai asiakaspalvelu puh. 0207 649 749Tilaa esitteitä: info@respecta.fi Lue myös www.refleksi.fi

RESPECTA

- Täyden palvelun apuvälinetalo -

HELSINKI • JOENSUU • JYVÄSKYLÄ • KOUVOLA • KUOPIO • LAHTI • OULU • SEINÄJOKI • PIRKKALA • TAMPERE • TURKU TUUSULA • VAASA

KUVAKIRJAT RAJALA PRO SHOPISTA NOPEASTI JA HELPOSTI!

- Toimitat vain kuvasi esim CD:llä tai muistitikulla myymäläämme ja teemme niistä huippulaadukkaan kirjan.
- Tai tee kirja kotona taitto-ohjelmaamme käyttäen
- Tervetuloa tutustumaan myymäläämme.

Ei enää
kymppikuvia
kenkälaatikkoon!

Esim. A4 kuvakirja
39€

RAJALA PRO SHOP
DIGITAL - AV - FOTO

Respecta Oy, Tuusula 02 2000 Puh. 020 764 9749 tai asiakaspalvelu@respecta.fi
Puh. 0400 348 855

UUDISTUNUT

Ulkonäkö ja luonne vailla vertaakaan

LABRADORINNOUTAJILLE SUUNNITELTU RUOKAVALIO

Täysravinnot labradorinnoutajan koko elämän ajalle
pennusta aikuisuuteen

Labrador Retriever 33 JUNIOR

Labrador Retriever 30 ADULT

SOPII PAINONHALLINTAAN

Rasva-aineenvaihduntaa kiihdyttävä L-karnitiinilisä sekä suuri valkuaisainepitoisuus (30 %) ja alhainen rasvan määrä (13 %) auttavat painonhallinnassa. Nappulan muoto sekä ohraa ja psylliumia sisältävä koostumus lisäävät kylläisyyden tunnetta.

TUKEA VAHVOILLE LUILLE

Auttaa pitämään labradorinnoutajan luuston vahvana.

KAUNIS JA TERVE VETTÄHYLKIVÄ TURKKI

Paljastaa ainutlaatuisen vettähylykivän turkin kauneuden ja auttaa labradorin ihon suojaominaisuuksien vahvistamisessa.

NÄKÖKYVYN YLLÄPITÄMINEN

Luteiini, zeaksantiini sekä E- ja C-vitamiinit tukevat silmän antioksidanttipuolustusta.

www.labrador-retriever-rc.com

www.royalcanin.fi

ROYAL CANIN
BREED HEALTH NUTRITION